AKOMI KRŽEŠ DODI, OSTAVIĆU SVE.

SAMO MI KAŽI DA DOĐEM

ALBERT ESPINOSA

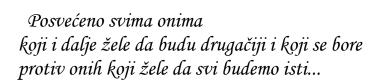
ZABAVNA BIBLIOTEKA Knjiga br. 82

Naslov originala: Albert Espinosa

Si tú me dices ven lo dejo todo... pero dime ven

Sa španskog prevela: Aleksandra Mačkić

Mladinska knjiga BEOGRAD

Roman koji su tokom leta 2010. godine ispisali vazduh, more i zemlja... na Menorki, Ibici, u Eskali, Kambrilsu, Barseloni, Pungolasu, Cirihu i Helsinkiju...

Sadržaj

- 1. Ako mi kažeš dođi, ostaviću sve... samo mi kaži da dođem
- 2. Teško je zadovoljiti se sopstvenim "Volim te"
- 3. Usamljenost onoga koga nema ko da čeka
- 4. Ponekad se parovi toliko uzjogune da ni ljubav nije dovoljna
- 5. Sijalice koje zasvetle dok se Edison gasi
- 6. Parfem zaboravljen u žurbi
- 7. Pokazati osećanja koja nemaš vrlo je isplativo na ovom svetu
- 8. Glagol "voleti" može se menjati samo u prošlom vremenu
- 9. Ako se izgubiš kao mali, nećeš se izgubiti kao veliki.
- 10. Crvene maramice kriju ljubičaste
- 11. Oni su deo mene... odrazi mog pogleda
- 12. Sve što nekada beše ljubav
- 13. Naučiti padati pre nego hodati
- 14. Ruka puna nade ijedan blanko ček
- 15. Moje drugo Odeljenje intenzivne nege
- 16. Neshvatanje tuđih suza
- 17. Snaga jednog doživljaja prilikom prelaska u drugo telo
- 18. Kepec koji je odrastao
- 19. To nije bila potraga, to je bio lov
- 20. Budi ono što jesi ili postani ono što misle da jesi.
- 21. Sin u drugom sinu
- 22. Dođi... i dolazim
- 23. Beleška o piscu

1. Ako mi kažeš dođi, ostaviću sve... samo mi kaži da dođem

ećam se kao da je bilo danas kad mi je rekla: "Zar ne bi voleo da budeš srećan u svim vidovima života...? Da ne moraš da prihvataš ono što ti ne odgovara...? Da osećaš da ti upravljaš svojim životom umesto da se samo vozikaš prikačen u nekom tamo vagonu 23...?"

Ništa ne odgovorih...

Samo duboko uzdahnuh, začu se zvuk kao da kroz nos izduvah gomilu vazduha, a iza osmeha punog nade pojavi se moj polomljeni zub.

I ne rekoh ništa, jer kada godinama prihvataš da je tvoj život ono što ti se događa, a ne ono što sam uzrokuješ... Elem, na kraju se, nažalost, na to i navikneš.

Odmah zatim, ona dodade:

"Znaš li onu staru pesmu 'Ako mi kažeš dođi, ostaviću sve'?"

Ponovo potvrdih ćuteći; reči mi nisu dolazile, bio sam preplavljen osećanjima. Moje grlo nije bilo u stanju da proizvede bilo kakav zvuk.

Ona nastavi:

"Dakle, oduvek sam mislila da toj pesmi nešto nedostaje... Trebalo bi da glasi: 'Ako mi kažeš dođi, ostaviću sve... samo mi kaži da dođem'." Na kraju me pogleda i postavi mi tri pitanja koja sam celog života priželjkivao da mi neko postavi: "Želiš li ili ne želiš da upravljaš svojim životom? Želiš li ili ne želiš da budeš gospodar svih svojih trenutaka? Želiš li?"

I rekoh "da", najglasnije i najsnažnije "da" koje sam izgovorio za svojih četrdeset godina života.

Jedno "da" koje je potpuno odudaralo od odlučnijeg "ne" koje sam čuo samo nekoliko sati ranije...

A morate da shvatite to "ne" da bih mogao da vam pričam o tom "da". U suprotnom ništa ne bi imalo smisla i ne biste razumeli ama baš ništa.

Zato je neophodno da saznate šta se dogodilo nekoliko sati pre nego što ću upoznati ženu koja će promeniti način na koji sam posmatrao svoj život i svoj svet.

Hajdemo na ono "ne"...

2.Teško je zadovoljiti sopstvenim "Volim te"

ekoliko sati ranije, raspravljao sam se sa svojom devojkom. Ništa neobično niti ozbiljno za nas - u poslednje vreme neprekidno smo se raspravljali.

Da nas je neko video, pomislio bi da smo pred raskidom, ali to je za nas bila uobičajena pojava.

Bilo je pola osam ujutru. Pomislih da će ubrzo svanuti i da nam treba još dva sata razgovora i možda čak dobrih dvadeset minuta za naknadni seks da bismo se rastali u miru. Sve to vreme koje je nedostajalo izazivalo je u meni onaj čudan *deja-vu*.

Parovi i njihovi običaji. Parovi i njihova pravila.

Svaki par ima svoja pravila u svađi, u vođenju ljubavi, praštanju, pa čak i u zameranjima onom drugom.

Ali toga dana pravila behu narušena, nije bilo još dva sata razgovora niti dvadeset minuta naknadnog seksa... To sam shvatio kad sam primetio njen pogled na meni... Beše to pogled koji nisam poznavao, nije bio propraćen nijednom rečju.

Svakim svojim pogledom ona mije nešto govorila. To je bila jedna od mnogobrojnih vrlina koje su me kod nje oduševljavale. Možda zato što je ja nisam imao... Izostanak zvuka u njenom pogledu potpuno me je zaledio.

Činilo se kao da se sprema da mi kaže nešto poput: "Ovako više ne ide...", "Muka mi je od rasprava..." ili "Zašto smo takvi ako se toliko volimo...". Ali samo me je gledala...

I upravo tada, dok me je ona i dalje gledala onako čudno i uporno, setih se rečenice koju sam bio čuo nekoliko meseci ranije, u jednom plesnom komadu.

Predstava beše održana u čast Fredija Merkjurija i ostalih umetnika koji su umrli mladi... Ili je povod možda bio nešto sasvim drugo, ne sećam se.

Ja ne volim ples, ali volim da posmatram tela u pokretu i nepoznatu muziku prilagođenu ritmu neke koreografije. Izađem izvan sebe od uzbuđenja, u emocionalnom smislu te reči. I ponekad, kao toga dana, u tim predstavama čujem rečenice koje me pogode pravo u srce.

Te večeri, glavni plesač je, uz neverovatne pokrete i neshvatljivo izvijanje tela, izgovarao reči:

"Rekli ste nam da vodimo ljubav... a ne rat. Poslušali smo vas; zašto nam, onda, ljubav donosi rat?"

Osmehnuh se setivši se te rečenice, ona me je i dalje netremice gledala, a onda najednom izusti:

"Moram te ostaviti, Dani."

Moram... Moram... Ta primoranost me sablazni.

Kroz glavu mi prođe glagol preveden na engleski. Ono *must*, koje mi je oduvek zvučalo otmeno. Malo je reči s tako izričitim značenjem, jer znaš da, upotrebivši ih, zauzimaš stav, u ovom ili onom smislu.

"Moraš?", upitah je.

"Moram..."

Ponovo zavlada muk. Reših da budem uporan.

A kako drugačije nego s našim posebnim načinom da kažemo "Volim te"? Svaki par ima svoj jedinstven način. Naš je imao veze s prvim filmom koji smo odgledali zajedno. Ja sam ga već bio gledao nekoliko godina ranije u posebnom trenutku svog života i zato sam odlučio da odvedem i nju, zbog svega onoga čime je na mene ostavio toliki utisak.

Bio je to čuveni film Žan-Lika Godara, Do poslednjeg daha. Nikad Belmondo nije bio

više Belmondo nego u tom filmu.

Do naših izjava ljubavi uvek je dolazilo u nekom automobilu; sastojale su se od mnogih rečenica, ali mi bismo izdvojili samo tri i uvek smo ih izgovarali jednu za drugom, bez pauze, onako kako smo ih čuli i kako su u nama odjeknule...

To je bio naš način da kažemo "Volim te". Nikada nisam propustio da izgovorim te tri rečenice tokom neke rasprave ili u nekom trenutku napetosti.

Ja bih rekao prvu i treću rečenicu; ona drugu. Premda je ponekad bilo i obrnuto. U zavisnosti od toga ko bi prvi osetio potrebu da onog drugog dozove pameti, ljubavi...

Nismo ih koristili skoro nikad.

Ključ da takva magija uspe sastojao se u tome što joj se moglo pribeći samo u slučajevima krajnje nužde.

Pogledah je pravo u oči, želeo sam da shvati da je to jedan od tih trenutaka.

"Ne mogu da živim bez tebe", rekoh nabacujući sve one izraze lica Žan-Pola Belmonda kojih sam mogao da se setim.

Ona me pogleda i ne reče ništa. Ponovo navalih:

"Ne mogu da živim bez tebe."

Ona me pogleda još jednom.

Poreknu očima, potom glavom i naposletku izusti najodlučnije "ne" koje sam čuo u svom životu. Beše to jedno tako neopozivo "ne" da sam znao da je sve gotovo.

Iako, možda, nije ni trebalo; čim nije nastavila našu igru, to je već bio dovoljan pokazatelj da je svemu kraj.

Pokušah s fizičkim kontaktom, poslednje što mi beše preostalo. Priđoh joj, ali me ona odbi pre nego što sam uspeo da je dodirnem.

Znao sam da bih mogao da pronađem skoro petnaest dobrih razloga koji bi objasnili zašto želi da me napusti, premda je jedan bio jači od svih ostalih zajedno.

Upravo kad sam se spremao da je upitam za razlog, zazvoni moj poslovni mobilni telefon. Koristio sam ga isključivo u hitnim slučajevima vezanim za posao.

Dvoumio sam se da li da se javim, odlično sam znao da nije trenutak i da će to biti kap koja će preliti čašu... Ali ni sam ne znam zašto sam, ipak, odgovorio na poziv.

Čim sam izgovorio "Halo", ona krenu prema našoj spavaćoj sobi.

I tada se setih važnog saveta koji mi beše dao jedan od mojih učitelja, divan čovek koga sam upoznao otišavši na operaciju krajnika.

S njim sam proveo samo nekoliko dana u onoj bolnici u mom rodnom gradu, ali je obeležio deo mog života. Dugo već nisam bio pomislio na njega, isuviše dugo, čini mi se... Ali to "ne" odmah me je vratilo njemu...

Pretpostavljam da bi trebalo da vam pričam o tom čoveku, budući da ćete, ako ne budete znali šta sam pre trideset godina doživeo pored njega, teško moći da shvatite zašto sam ovakav kakav jesam i zašto ona više ne želi da ostane sa mnom.

A postao sam ovakav kakav jesam zahvaljujući g. Martinu, ili njegovom krivicom.

Ipak, pre nego što pustim da me sećanje odvede u prošlost, slušajući poput zaglušujućeg odjeka neobičan zvuk koji je ona proizvodila iznoseći sve stvari iz naše sobe, moram da izgovorim one tri godarovske rečenice koje su jednom davno za nas značile "Volim te"...

Ne mogu da živim bez tebe...

Naravno da možeš...

Da, ali ne želim.

Prošaputao sam ih u sebi tiho, nežno...

Ali teško je zadovoljiti se sopstvenim "Volim te".

3. Usamljenost onoga koga nema ko da čeka

noga dana kad sam upoznao g. Martina, primljen sam u bolnicu s deset godina, zbog vađenja krajnika, a on se spremao da ostane bez jednog i po plućnog krila.

Toliko sam se plašio ušavši u onu sobu da je njemu i sopstveni strah postao prijatniji.

"Mislio sam da sam ja najuplašenija osoba na svetu, ali vidim da si ti triput uplašeniji od mene. To me teši", reče mi krajnje ozbiljno.

Bio je veoma krupan, visok skoro dva metra i imao je skoro sto pedeset kilograma.

Sve je kod njega bilo ogromno, imao je preko devedeset godina, a njegova sivkasta brada prekrivala mu je celo lice.

Uplašio bih ga se da sam ga sreo na ulici, ali tamo, u onom haljetku koji mu je jedva prekrivao i zadnjicu, izgledao mi je potpuno bezazleno.

Moji roditelji behu otišli da potpišu dokumenta za prijem; poradovao sam se što ih neće upoznati. U ono vreme još sam ih se stideo.

Moja velika saveznica protiv tog džina bila je bolničarka koju kao da ja uopšte nisam zanimao, ali koja je poštovala prednosti visine, težine i godina.

Međutim, moj štit nestade čim sam se smestio u onaj ogroman krevet.

Tako ostadoh sam s najneobičnijom osobom s kojom sam disao isti vazduh u svom životu. Niko mi ga nije toliko oduzeo niti sam bilo čiji osetio tako blizu sopstvenom.

Ostadosmo u tišini. On nije skidao pogled sa mene.

Prva skoro puna dva minuta prošla su u velikoj napetosti. On je namirisao moj strah, ali nije delovalo da će me napasti. Najzad prekinu taj trenutak...

"Ime mi je Martin. A tebi?"

Pruži mi ruku. Oklevao sam da li da mu pružim svoju.

Roditelji su me učili da se nikada ne pozdravljam s nepoznatima. Mada, Martin teoretski i nije bio potpuni neznanac, s obzirom na to da je trebalo da spavam pored njega naredne tri noći, ukoliko se ništa ne zakomplikuje.

Čudnovato, bio je neznanac koji je silom prilika ubrzo trebalo da se pretvori u nekog meni bliskog.

"Dani..."

Izustih gotovo šapatom. Ali verujem da me je čuo.

Čvrsto stegnuh ruku koju mi beše pružio. On se nasmeši i nimalo ne stegnu. Bio je to lep gest da osetim da imam više snage nego on.

Taman sam se spremao da nešto kažem, ali u tom trenutku pojavi se bolničar da ga odvede u operacionu salu.

Bolničar mu se glasno obrati. Ljudi imaju tu maniju u obraćanju starijim ljudima... Misle da im olakšavaju život podizanjem tona ili spuštajući im životni ritam.

"G. Martine, vreme je za operacionu salu. Gde vam je pratilac?"

G. Martin mu pokaza rukom da spusti ton. Bio je smešan način na koji je to učinio.

"Nemam pratioca", odvratio je brzo, nimalo se ne stideći.

"Nemate nikoga ko će vas čekati ispred sale dok vas budu operisali?", ponovi taj dvadesetogodišnji žutokljunac gotovo podsmešljivim tonom.

"Imam mnoge koji me čekaju napolju ako stvar krene po zlu, ali nikoga ako se sve bude odvijalo kako treba."

Sada bolničara obuze stid.

"Žao mi je", promrmlja.

"Meni nije. Moje vreme je prošlo. Prema tome, normalno je da nemam nikoga pored

sebe, zar ne?"

Ponovo utonusmo u tišinu sva trojica.

Nikada nisam ni pomišljao da postoji neko ko nema nikoga da se sekira ispred vrata operacione sale. Nikoga kome bi lekar mogao da priđe da ga smiri zbog kašnjenja ili problema nastalih usled nekih komplikacija.

"Šta će da vam rade?", upitah najboljim tonom odrasle osobe koji sam uspeo da oponašam.

On se okrenu i ponovo prikova pogled za mene.

"Ostaviće mi polovinu plućnog krila unutra. Dovoljno da mogu da udahnem i ispustim malo vazduha. Mada mi u ovim godinama ne treba ni toliko. Rekli su mi da se može živeti čak i s četvrtinom pluća. Tako da je meni više nego dovoljno..."

To me je dirnulo. Meni će samo odstraniti krajnike i moji roditelji će doći da mi prave društvo, baba i deda koji su mi još ostali, i moj brat. On će izgubiti deo organa za disanje, a nije imao nikoga pored sebe...

Mislim da sam u tom trenutku shvatio da je život nepravedan. Od tada sam bio svedok tolikih nepravdi da sam prestao da ih brojim i toliko sam se saživeo s njima da me više nisu doticale.

"Ja ću vas čekati ispred sale", rekoh iznenada, takoreći i ne shvatajući šta govorim.

On se osmehnu po prvi put. U njegovom smešku bilo je mnogo sreće.

Priđe mi i zagrli me. A s tim zagrljajem do mene je dopro sav strah koji je osećao zbog operacije koja će ga onemogućiti da uzima onoliko vazduha koliko želi.

"Hvala", šapnu mi. "Lakše je izaći iz onog unutra ako znaš da će te neko čekati ovde napolju. Imaću osećaj da glumim za nekoga, a to je važno... Znaš li da u pozorištu glume samo ako gledalaca ima barem koliko i glumaca u predstavi?"

Odmahnuh glavom.

"Sada već mogu da glumim jer imam gledaoca koji me posmatra. Uradiću to dobro, za tebe."

Prekinu zagrljaj i prestade da mi šapuće.

Bolničar ga odvede i tek kada ostadoh sam, shvatih da sam na sebe preuzeo veliku odgovornost.

On će u operacionoj sali ostati oko osam sati, a ja sam bio rešen da se ponašam kao njegov veran pratilac.

Desetogodišnji dečak odgovoran za čoveka od devedeset godina.

To mi se tada činilo sasvim normalnim... Sada to smatram čudnim.

I, premda je sada sve bilo drugačije, bez nje, bez našeg ljubavnog zakonika, osetio sam se pomalo kao siroče.

Znam da biste voleli da znate da li se g. Martin vratio iz operacione sale s polovinom plućnog krila, ali ja moram da nastavim da vam pričam o svom putovanju i susretu s onom gospođom koja je smatrala da nekim ljubavnim pesmama nedostaje jedan stih da bi bile potpune.

I zato moramo da se vratimo na telefonski poziv i na novi posao koji su mi ponudili...

4. Ponekad se parovi toliko uzjogune da ni ljubav nije dovoljna

ok je ona pakovala svoje stvari iz spavaće sobe, ja sam u dnevnoj sobi razgovarao telefonom. Situacija je bila nadrealna.

Zvuk koji je ona proizvodila ubacujući svoje stvari u kofer nadjačavao me je. Znao sam da ću prihvatiti taj slučaj kud puklo da puklo. Nisam želeo da ostanem sam u onoj sobi u kojoj smo se donedavno prepirali, a još manje u praznoj kući, bez nje.

Znam da sam mogao da krenem za njom. Još nije bila otišla, ali imali smo toliko problema, toliko nerazjašnjenih stvari iz prošlosti da je bilo nemoguće sve to rešiti kao u nekom filmu.

Ništa ne bi vredelo da sam se pojavio na vratima sobe, pogledao je, odvojio je od kofera, poljubio je s neopisivom strašću i rekao joj da ne odlazi.

Ništa ne bi vredelo, i ja sam to znao. Ona bi poželela da joj kažem još neke stvari koje u tom trenutku nisam bio u stanju da kažem.

A stvar je u tome da se parovi ponekad toliko uzjogune da ni ljubav nije dovoljna... Ni ljubav nije dovoljna.

Na papiru koji sam dohvatio da pribeležim podatke o poslu napisah:

"Ni ljubav nije dovoljna."

Za mene je zadivljujuće to kako mozak nesvesno naređuje ruci i prenosi misli koje izražava srce, misli koje nisu glasno izgovorene. Misao je ponekad toliko snažna da naglašava ono što je zapravo samo obična ideja, pokazujući time koliko je uspela da vam se uvuče u svest.

Nastavih da zapisujem podatke vezane za posao.

Kao i uvek, glas koji je tražio moje usluge trudio se da zvuči smireno, ali se u njemu, ipak, osećala žestoka panika.

Skoro da je petnaest ili šesnaest puta prevazilazio strah dečaka kome treba da izvade krajnike. A ja sam oduvek taj iskonski strah uzimao kao polaznu osnovu za meru čistog straha.

"Koliko godina ima dečak?", upitah.

Ukoliko bi imao manje od jedanaest godina, nikad nisam prihvatao slučaj. Strogo sam se držao tog načela. Kamo sreće da sam i u drugim stvarima u životu tako nepokolebljiv kao kad je posao u pitanju.

"Uskoro će napuniti deset", odgovori muškarac preko telefona. Glas mu malo zadrhta.

To je već bio dovoljan razlog da ne prihvatim taj slučaj, ali nastavih da postavljam pitanja. Verovatno da ne bih morao da prekinem vezu i suočim se s njom. Bilo mi je potrebno vreme da odlučim šta da radim, makar još malo vremena...

"Pre koliko je nestao?"

Da je prošlo manje od tri dana ili više od dve godine, takođe ne bih prihvatio. To je bilo kao neko pravilo. S vremenom sam otkrio da pravila imaju smisla u poslu, u privatnom životu nikada.

"Pre tačno dva dana."

Tačno dva. To nije bio slučaj za mene. Trebalo je da budem realan i da tom čoveku to jasno stavim do znanja pre nego što se ponada da bih mogao da mu pomognem.

"Pozovite policiju", rekoh trudeći se da zvučim što hladnije. "Oni će vam pomoći više od mene."

Nastade grobna tišina.

Nisam ga čuo ni da diše. Dvodnevni nestanak dečaka od deset godina uništi vam ceo život i izazove bezgraničnu prazninu. Zato nadu polažeš u bilo koga za koga veruješ da ti

ga može vratiti.

I nije da se ja pravim pametan, već to znam iz prve ruke. Godinama se već bavim traženjem nestale dece i mladih.

U početku nije bilo pravila i tražio sam čak i nestalu decu mlađu od deset godina, ali me je dotuklo ono što sam nalazio.

Ne znam kog sam dana odlučio da se specijalizujem za decu stariju od deset godina i maloletnike. Mislim da sam želeo da izbegnem nepodnošljiv bol, a i kao izgovor... Kao gotovo sve u životu.

Oduvek sam želeo da budem policajac, da se bavim istragom... Ali ponajviše da bih tražio osobe koje su otišle od kuće bez ikakvog objašnjenja.

Mislim da sam se opredelio za mlade i decu jer je to period života kada sam bio najsrećniji i jedini koji razumem i dan-danas. Zato se najbolje snalazim s osobama koje još nisu odrasle.

Teoretski, detinjstvo i adolescencija traju do osamnaeste godine. Premda ja mislim da to nije tačno; ima nas mnogo koji neprekidno živimo u detinjstvu i adolescenciji, iako mnogima od nas to smeta.

Da biste shvatili tu usredsređenost na gubitke, decu, adolescente i moj posao uopšteno, mislim da bi najbolje bilo da vam ispričam o sopstvenom detinjstvu-adolescenciji. Možda ćete me na taj način najbolje upoznati.

Začuh zvuk zatvaranja vrata.

Ona beše otišla.

Praznina kuće odjednom me pogodi i izmeša se s ćutanjem muškarca koji je i dalje iščekivao na telefonu.

Dve različite tišine koje su potpuno drugačije zvučale, iako su imale i mnogo toga zajedničkog... Mnogo sivila i mnogo bola.

Priđoh sobi.

Njen deo ormana bio je potpuno prazan. Beše to veliki šok. Nisam ni sanjao da u praznim ladicama može da stane toliko toga čime su bile napunjene, niti da bi neko takvom brzinom ceo život mogao da stavi u jedan kofer.

Otac poče da preklinje preko telefona.

Ja nisam mogao da odvojim pogled od onih šest poluotvorenih ladica na različitim visinama. Ličile su na nekakvo stepenište očajanja...

Priđoh njenom noćnom stočiću.

Otvorih dve ladice koje su uvek bile prepune raznih predmeta. Moglo bi se pomisliti da nijedna od tih stvarčica koja se tu nađe nije važna, ali ja sam oduvek tvrdio da sve što završi u noćnom stočiću pobeđuje dan, prati te do kreveta, do tvog sna, do tvoje noći, te da, prema tome, ima veliku vrednost.

Prvo što bih pogledao kada bih ušao u sobu nekog deteta bio bi njegov noćni stočić; tu bi se nalazili najvažniji predmeti njegovog života i njegovog malog sveta.

Ali njenih tu sada više nije bilo.

Nije bilo ničega u tom stočiću. Obe ladice bile su potpuno prazne...

Otac mi je preko telefona nudio sve više i više novca. To mi je godilo makar zbog toga što nisam čuo tišinu onolike praznine.

"Prihvatiću slučaj", rekoh naposletku.

"Hvala vam, hvala vam, hvala vam...", ponavljao je neprekidno.

Ne znam koliko je puta izgovorio reč "hvala". Znam da sam time bio prekršio sopstveno pravilo, ali bilo mi je svejedno. Znao sam samo da ne bih mogao da provedem još jednu noć u onoj kući prepunoj poluotvorenih praznih ladica.

Obuzeo me je strah. Paničan strah.

"Gde živite?"

Nije to bilo nasumično pitanje, jednostavno sam priželjkivao da se taj nestanak nije dogodio u mom gradu. Bilo mi je potrebno da odem nekud daleko, na neko mesto gde miris gubitka ne bi mogao da me sustigne.

"Na Kapriju", odgovori. "Ako želite, mogu i-mejlom da vam pošaljem sve informacije koje imam o sinu. Dali su mi neku i-mejl adresu, ne znam da li je bolje tako, ili biste radije da vam pošaljem faks..."

Više ga nisam slušao, iako sam mu odgovarao. Govorio sam mu šta sve treba da mi pošalje, gde i na koji način. O mojim tarifama i vrsti prevoza koji mi je potreban... Ali msam obraćao pažnju na ono što mi govori, bio sam dirnut saznanjem da treba da se vratim na Kapri. Tamo sam već jednom bio, kad mi je bilo trinaest godina. To ostrvo me je spaslo.

A sada je trebalo da se vratim na Kapri, upravo u trenutku kada sam se ponovo osećao izgubljenim i beskrajno usamljenim... Bilo mi je neverovatno kako me to ostrvo spasava s mog poluostrva kad god ono na moje oči počne da tone.

Jer sam na Kapriju proveo poslednje dane svog detinjstva- adolescencije. I ne zato što sam postao stariji, već zato što sam na neki način odrastao...

Dakle, pričaću vam o Kapriju... I pričaću vam o Džordžu, čoveku koji je obeležio taj kraj mog detinjstva...

5. Sijalice koje zasvetle dok se Edison gasi

ilo mi je trinaest godina kada sam prvi i jedini put bio na Kapriju. Tri godine ranije bio sam izvadio krajnike, činjenica je da mi nimalo nisu nedostajali.

Velika promena za te tri godine bila je crvena fleka koja mi se pojavila na jednoj strani lica... i koja se povećavala s mojim stidom.

Ponekad sam imao osećaj da sam nekakav polunašminkani pajac, a činjenica je da nisam bio jedini koji je to mislio.

Neka deca u školi nazivala su me *"patuljasti pajačić"*. Govorili su da sam pajačić a ne pajac zato što mi druga strana lica nije obojena. A ono "patuljasti" objasniću vam kasnije...

Zbog tog *usranog* nadimka i zbog toga što su pokušavali da mi flomasterom nacrtaju tu drugu boju, tukao sam se svaka dva-tri dana s onima koji su me mrcvarili... Ali nikada nisam bio ni snažan ni visok niti dobar borac, tako da sam te bitke uvek gubio.

Često sam kući dolazio s modricom na oku iznad crvene fleke. Moji roditelji su patili i pokušavali da me uteše. Ali oni su bili kao ja...

Sada mi je to smešno. U prošlosti mi nije bilo, nimalo, ali sada mi se zaista čini smešnim. Vreme obično unese komičnu crtu nečemu što je, u najmanju ruku, bilo dramatično.

Onoga dana kad sam završio s modricom na oba oka i nekoliko polomljenih rebara, odlučio sam da odem od kuće.

Mrzeo sam svoj život u koledžu. Moji roditelji, iako su me razumeli, nisu mogli da mi pomognu. Imali su dovoljno svojih problema. O tome ću vam već pričati.

Sećam se kako sam jednoga dana, dok su oni bili na putu, spakovao jedan mali ruksak i odlučio da odem nekud gde mi neće ostavljati modrice na očima. Znao sam da neko takvo mesto sigurno postoji, premda ni u to nisam bio siguran.

Ali nisam uspeo da odem. Baš kad sam izlazio na vrata, nabasah na policiju. Nikad nisam ni pomišljao da bi toliko mogli da budu upućeni u planove jednog deteta da spreče njegov beg i pre nego što se ostvari... Ali nisam bio ja razlog zbog kojeg su došli, već moji roditelji, loša vest koju je trebalo da mi saopšte vezano za njih...

Moji roditelji su umrli onoga dana kad sam poželeo da odem od kuće... Mislim da to nikada neću preboleti.

Ostadoh prepušten brizi svoga brata, koji već beše napunio osamnaest godina. U školi se ništa nije poboljšalo, a kod kuće je sve postalo gore. Moj brat je oduvek bio *seronja*, a kad ti *seronja* izigrava oca, sve je još komplikovanije...

I tako sam, deset meseci nakon gubitka roditelja, ponovo odlučio da pobegnem. Ovoga puta nije bilo policije na vratima.

Znao sam kuda želim da odem. Želeo sam da otputujem u ono mesto za koje mi je neko jednom rekao da je čarobno. Magija u obliku ostrva... Kapri.

Trebalo mi je nekoliko dana da stignem u Napulj; beše to odiseja čijih ću vas pojedinosti poštedeti. Odande sam se ukrcao na brod za Kapri... I na tom trajektu upoznao sam Džordža.

Džordž je imao šezdeset tri godine, recimo, i bio je fizički veoma snažan. A ja sam jedva čekao da napunim četrnaest i da ojačam što pre. Razdvajalo nas je pedeset godina iskustva, želja i čežnji.

Obojica smo se nalazili na krmi broda; nismo bili ni predaleko ni preblizu jedan drugom. Ja sam izbegavao da se bilo kome približim. Želeo sam samo da stignem na to čarobno ostrvo bez ikakvih poteškoća.

Primetio sam kako me Džordž posmatra. Mislim da je naslutio da sam u bekstvu čim me je video kako se ukrcavam na brod, i da je motrio na mene.

Još od g. Martina, niko nije do te mere prozreo moje namere ne razmenivši sa mnom niti jednu reč.

"U bekstvu?", reče dovoljno glasno da bih ga čuo i ne odvajajući pogled od neke knjige žute boje koju je čitao.

Uplaših se.

Nisam ni sanjao da je toliko lako otkriti moj svet.

Poželeh da se udaljim od tog muškarca koji je gledao u knjigu, a čitao mene... Ali nešto me je sprečavalo.

Ne odgovorih. On me ne upita ponovo... Ali nakon nekoliko sekundi, ponovo mi se obrati:

"Ja sam Džordž, idem na Kapri. A ti?"

Prošle su godine, ali i dan-danas ono "*Ne razgovaraj s nepoznatima*" nosim urezano u sebi, toliko da mije veoma teško da zapodenem razgovor s neznancima.

Ali isto sam tako znao da mi je potreban saveznik na tom brodu punom nepoznatih ljudi. Potpuno sam trinaestogodišnji dečak privlači veliku pažnju, tako da mi je blizina odrasle osobe pružala savršen zaklon. Približili mu se.

"Dani, ja takođe idem na Kapri... Očigledno... Kao i svi...

On se suvo nasmeja, smeh mu je imao jednoličan ton. Svideo mi se.

Pruži mi ruku. Ja je čvrsto stegnuh. On se ne uplaši već stisnu moju još jače, toliko da sam morao da popustim stisak da bi i on učinio isto to. Po tome se mnogo razlikovao od g. Martina.

Sedoh pored njega. Bilo mi je važno da izgleda kao da putujem s nekom odraslom osobom, da deluje da sam mu sin ili nećak. Premda sam ipak, naravno, ostavio nekoliko centimetara između nas.

Videh da čita neku knjigu o doživljajima poznatih ličnosti. Neobične i zanimljive činjenice koje nam otkrivaju drugu stranu medalje.

Čitao sam preko njegovog ramena.

"Zanima te?", upita me ne skidajući pogled s knjige.

"Deluje zanimljivo", odgovorih.

Smesta je zatvori i pruži mi je.

"Uzmi."

"Poklanjate mi je? Zar ste je već pročitali?"

"Ne, ali mislim da će tebi više značiti. Osim toga, moram da odradim svoje vežbe", reče ustajući.

"Vežbe?"

"Da... Sport... Baviš li se ti nekim sportom?"

Jedini sport kojim sam se ja bavio bio je izbegavanje nezasluženih udaraca.

Odjednom spazih da taj čovek ima ortopedsku nogu. Skoro da se nije ni primećivalo, ali neznatna razlika u visini jedne i druge noge beše očigledna. Primeti da ih posmatram, pogleda me očekujući da ga priupitam nešto o toj veštačkoj nozi, ali ja to ne učinih... Nisam želeo da se previše zbližavam s njim.

"O kom sportu pričate?", rekoh vraćajući se na temu.

"O vežbama uopšteno… Uvežbavanju tela… Ruku… Vrata… Nogu… Ili noge, u mom slučaju."

Beše jasno da je primetio moj napadan pogled upućen njegovom nedostatku. Nije mi se svideo način na koji mi je to stavio do znanja.

"I bavićete se sportom na brodu?", upitah ne prihvatajući njegovu igru.

"Zar postoji bolje mesto od ovoga? Čist vazduh, more i višak slobodnog vremena. Želiš li da mi se pridružiš? Ako ovladaš svojim telom, možda ćeš prestati da bežiš."

Znao je više o meni nego ja sam.

Ponovo mi pruži knjigu... Uzeh je. Krenu prema pramcu broda; ćopao je jedva primetno.

Nisam odmah ustao, ali naposletku krenuh za njim.

"Najbolja je priča o Edisonu, o sijalicama", reče ne okrećući se. "Znaš li ko je on?"

Potvrdih osorno; nije mi se sviđalo što se prema meni ophodi kao prema nekom neukom.

"Kažu da je, pre nego što je umro, zamolio svog sina da uzme jednu epruvetu i uhvati njegov poslednji dah."

"Zašto?", upitah.

"Zato što je Edison verovao da će tu počivati njegova duša", odgovori mi gledajući me u oči.

Beše potpuno zaokupio moju pažnju.

"I sin je to učinio?"

"Naravno da jeste. Taj čovek je izmislio sijalicu. Ako je rekao da se tamo nalazi duša, tamo je morala i biti... Sin je strpljivo čekao pored njegovog kreveta dok nije stigao taj poslednji dah njegovog oca... I uhvatio ga je."

Nastade tišina. Želeo sam da nastavi.

"I njegova duša je tamo?", upitah kao da mi život zavisi od toga.

"Možda jeste, možda nije. Trebalo bi jednom da vidiš tu epruvetu; nalazi se u muzeju u Mičigenu... Ja sam je jednom video i moram ti reći da je sin pogrešio što je upotrebio epruvetu; trebalo je da uzme neku sijalicu polomljenu sjedne strane i u njoj uhvati taj poslednji dah. Siguran sam da bi sijalica zasvetlela dok bi se Edison gasio."

Zastade kad stigosmo na pramac, odmah pored dela za prtljag. Zagleda se u mene.

"Jesi li spreman da upoznaš svoje telo i ovladaš njime?"

Sunce je polako zalazilo na tom brodu koji se kretao prema Kapriju, a ja još nisam ni sanjao šta će me sve naučiti taj čovek koji je pričao o sijalicama i dušama, koji je ćopao ali se bavio sportom i koji je znao da sam ja dečak u bekstvu, ali koji za to izgleda nimalo nije mario.

Jer je sve to moguće kad se približavaš Kapriju... Možda sam zato i poželeo da preuzmem onaj slučaj...

Ja sam se izgubio i pronašao na Kapriju... A sada je neki drugi dečak, koji nije ispunjavao nijedan od mojih uslova iz pravilnika, takođe bio izgubljen na tom ostrvu.

Slučajnosti su moja slabost; to su jedine stvari u mom životu koje uspevaju da prekrše moja pravila.

Nije bilo sumnje, morao sam da krenem na Kapri.

"Stići ću u Napulj za nekoliko sati. Možete doći po mene automobilom, pa ćemo uhvatiti trajekt za Kapri. Da li vam to odgovara?", upitah oca.

Zahvali mi po hiljaditi put i ja prekinuh vezu; zapravo sam ja bio zahvalan njemu, toliko sam želeo da se vratim na to ostrvo...

Znam da bi trebalo da nastavim da vam pričam o Džordžu i o mom odgovoru na njegov predlog, ali pre toga moram da krenem u Napulj.

6. Parfem zaboravljen u žurbi

bacih neke četiri stvari u kofer i odlučih da uhvatim prvi let za Napulj. Znam da sam bežao, da je sama činjenica da su me upravo napustili bila jača od mene i trudio sam se da o tome ne razmišljam. Bila je to detinjasta reakcija, ali mi je u tim trenucima upravo to bilo potrebno.

Krenuh u kupatilo da uzmem još četiri stvari.

I tamo pronađoh njen parfem. Ostavila ga je bila.

U žurbi beše zaboravila svoj miris. Samo su ladice i stočići bili opustošeni.

Približih njen parfem sebi i učini mi se kao da je pored mene... Kao da sam je osetio...

Sve je to bilo veoma bolno. Čeznuo sam za njom, a još ne beše prošlo ni deset minuta otkako je otišla iz mog života. Taj raskid biće izuzetno bolan, nije bilo nikakve sumnje.

Mislim da sam već došao do tačke kada bi trebalo da vam ispričam kakve smo probleme imali. Tako je najbolje, jer inače ne biste mogli da odlučite na čijoj ste strani.

Da se ne lažemo, kod raskida staješ na nečiju stranu. Uvek, čak i ako to ne želiš. Čak i ako si deo porodice, čak i ako si prijatelj ili običan čitalac, treba i moraš da odrediš na čijoj si strani da bi se osetio mirnim.

Ona i ja... *Sranje*, kako je teško pričati o tome... Osim toga, shvatih da sam natopljen njenim mirisom. Samo što sam mu se približio, već sam sav mirisao na nju.

Znao sam da moram da se ratosiljam tog ogromnog parfema pre nego što nesvesno počnem njime da se prskam svakoga jutra. Trebalo je da ga prospem u kadu.

Morate da shvatite da me je njen miris na meni, u mom kupatilu, uznemiravao do neslućenih granica.

Na kraju se odlučih za umivaonik, skinuo sam poklopac ... Ali zastadoh... Nisam mogao da prospem njen parfem. To bi bio krajnje nepravedan čin. Skoro za povraćanje. Zaustavio sam se pre nego što se prolila i jedna jedina kap.

I odjednom... Smislih najbolji način da ga se otarasim, a da se zbog toga ne osećam krivim.

Ubacih njen parfem u moju putnu torbu.

Izađoh brzo iz kuće, ali nisam zaključao vrata. Bilo mi je svejedno da li će neko ući i sve pokrasti; u tom stanu ionako nije ostalo ništa vredno.

Odmah sam uhvatio taksi. Jedan od onih koji kao da znaju da ćete izaći iz kuće, jer beše neverovatna podudarnost između mog pojavljivanja na ulici i njegovog kruženja u mojoj blizini.

I tu, u tom taksiju, u tišini, čekao sam.

Želeo sam samo da što brže prođe vreme dok ne stignem na aerodrom. Nije mi bio potreban ni razgovor, ni muzika.

Samo da prođe vreme.

Već dugo godina nisam morao da živim trenutak. Ali sada je to bilo neophodno, jer mi taj trenutak nije donosio ništa vredno. U budućnosti, naprotiv, u protoku vremena nalazio se ključ svega, ono što će mi vratiti vlastito ja bez bola.

Mislim da poslednji put nisam morao da živim trenutak onda kada sam čekao da se g. Martin vrati iz operacione sale. Želeo sam samo da prođu sati i da se on vrati operisan. Zato što sam, kao što vam već ispričah, ja bio njegov pratilac i to sam bio shvatio izuzetno ozbiljno.

Taksista prekide moj trenutak i uključi radio.

Začu se valjenato1. Oduvek sam tu muziku smatrao previše tužnom. Gora je od

 $^{1\ \}mbox{\c Sp.}\ \mbox{\it vallenato}\ \mbox{\c (valjenato)}\ \mbox{\c --}\ \mbox{tradicionalni kolumbijski ples.}\ \mbox{\c (Prim.\ prev.)}$

bolera: priča o izgubljenim ljubavima, nemogućim, bez ikakve budućnosti, a pevači se šepure tim gubitkom kao daje nešto lepo.

Mrzim valjenato. Taj se zvao *Prevarih se*, a njegove reči polako su razdirale moje biće. Hteo sam da zamolim taksistu da isključi tu pesmu, ali to bi me samo primoralo da razgovaram s njim, upravo ono što u tom trenutku nikako nisam želeo. Nipošto nisam želeo da ulazim u bilo kakav razgovor s drugim ljudskim bićem više nego što je bilo razumno i neophodno...

Zato odlučih da u mislima pobegnem u onu bolnicu u kojoj sam kao mali dečak čekao da se jedan neznanac vrati s polovinom pluća...

7. Pokazati osećanja koja nemaš vrlo je isplativo na ovom svetu

Martin je ušao u operacionu salu u jedanaest sati ujutru. U jedan sat došla je jedna bolničarka da me obavesti da se sve dobro odvija. Osetio sam olakšanje. Trebalo je čekati još samo šest sati.

Moji roditelji behu otišli nešto da pojedu, tako da sam bio sam u onoj sobi; strana sobe g. Martina privlačila me je i žestoko dozivala.

Želeo sam da saznam ko je taj ogroman čovek kojeg sam željno iščekivao. Mislim da sam tada prvi put u svom životu istraživao.

Tom prilikom nisam pretraživao sobu nekog dečaka niti adolescenta, ali mi je želja da pronjuškam po nečijim stvarima bila podjednako snažna. To se nikad ne menja, to zadovoljstvo uvek ti obuzme celo telo jer je veoma moćno pronalaziti nepoznate predmete.

Osim toga, mislim da sam na to imao pravo. Čekao sam ga, tako da sam, u najmanju ruku, morao da ga upoznam.

Otvorih ladicu njegovog noćnog stočića. Već znate šta mislim o tim ladicama...

Tamo je bila gomila pisama, neko blokče i mnogo polaroid fotografija. Za mene je sve to bilo kao iz neke druge epohe.

Pogledah fotografije. Na njima su se videli mnogobrojni svetionici.

Svetionici raznih veličina i dimenzija. Ali, iako to nikad ne biste pomislili, nisu bili snimljeni s kopna, a čak se ni on na njima nije pojavljivao.

Fotografisani su s nekog broda ili s mora. Na svakoj se video deo jarbola ili pramca ili krme, a u pozadini ogroman svetionik. Pritom, sve polaroid fotografije snimljene su noću, a svetionik uhvaćen u pokretu.

Ni na jednoj ne beše ni traga od ljudi...

Svetionici i delovi brodova... Brodovi i delovi svetionika. Bilo ih je skoro pet stotina; sve sam ih pažljivo posmatrao... Imao sam vremena napretek.

Na poleđini svake fotografije nalazio se datum i jedna reč. Bili su to pridevi koji nisu imali nikakve veze ni s karakteristikama svetionika, niti s mestom ili vremenom snimanja... Bio sam skoro siguran da se odnose na njega, na g. Martina.

Glasili su: tužan, zaljubljen, čežnjiv, neveran, dalek, sam, i jedan koji me je neverovatno iznenadio, sretan... Taj pridev pojavljivao se na skoro deset ili dvanaest fotografija. Mislim da sam tada prvi put tu reč video ispisanu na papiru. U mom svetu ljudi nisu bili srećni, a pogotovo im ne bi palo na pamet da to napišu hemijskom olovkom kako bi o tome ostao večan trag.

Četiri sata kasnije vrati se bolničarka i reče mi da su mu već izvadili jedno plućno krilo i da se sve dobro odvija. Bolničarka mi dobaci:

"Tvoj prijatelj je srećan čovek."

Nasmeših se. To sam već znao. Otkrivao sam to u njegovim stvarima... Polako sam shvatao da je nepokolebljiv borac, video sam to po njegovom rukopisu.

Otac me je uvek savetovao da vežbam lep rukopis, jer na taj način ljudima pokazuješ da si osoba od poverenja.

Mislim da imam rukopis od poverenja, na koji bi moj otac bio veoma ponosan. Ne znam da li bi ga to činilo toliko ponosnim da zna da za život zarađujem preturajući po stvarima nepoznatih ljudi. Ali ni to nikad neću saznati...

A pronašao sam i mnogo pisama u njegovom noćnom stočiću. U svakom od njih nalazio se niz brojeva. Brojeva koji nisu imali nikakvog smisla. Brojevi 12, 36, 9, 7, 2... Smenjivali su se bez ikakvog reda.

U svakom od tih pisama bilo je na stotine listova papira s brojevima, i najzad, na

poslednjem, dva broja ispisana krupnim ciframa. Na svakom kovertu pisalo je ime nekog grada.

Učini mi se da tu leži ključ zagonetke, ali u tom trenutku nisam uspeo da ga odgonetnem. Možda je g. Martin bio špijun. Zagledah se u ta dva poslednja broja ispisana crvenom bojom i krupnim rukopisom od poverenja.

Sve me je više očaravao taj zagonetan čovek i nisam želeo da ga izgubim pre nego što ga upoznam.

Pri samoj pomisli da tako razmišljam o njemu, sav sam se naježio.

To za mene nije ništa neobično, a da biste shvatili zašto to kažem, moram nešto da vam ispričam... Kad god to poželim, mogu da se naježim... I mojoj majci je to polazilo za rukom.

Kad sam bio mali, kad god bih svojoj majci ispričao nešto važno ili joj pokazao neki rad koji sam završio u školi, ona bi mi govorila da se sva naježila.

Ja sam joj verovao i bio sam srećan što imam tako osećajnu majku.

Sve dok mi jednoga dana moj stariji brat nije rekao da je to sposobnost moje majke koju posedujemo i mi.

Nisam mu poverovao; ta tvrdnja bila je uvredljiva. Sećam se da sam hteo da ga udarim i, premda smo bili iste visine, ja završih na podu, a on preko mene, lemajući me...

Znate šta? Možda je vreme da vam ispričam nešto što vam nisam objasnio, ali što je veoma važno da biste razumeli mene, moju porodicu i moja bekstva.

Pretpostavljam da je to prvo što je trebalo da vam kažem o sebi...

Moj brat je bio kepec. Kao i moji roditelji. Kao i ja...

Da, kepec... "*Niskog rasta*", kako se kaže na politički korektan način... Da, upravo tako kao što mislite.

S deset godina razlika između jednog dečaka i kepeca još je beznačajna, ne primećuje se mnogo, iako mislim daje g. Martin to znao čim me je ugledao...

S trinaest godina razlika poče da se primećuje, dovoljno da postanem predmet poruge u školi... Sve se promenilo i život mi postade nepodnošljiv u vreme velikog odmora. "Kepeče, pajače...", odnosilo se na onu crvenkastu boju na mom obrazu, ali prvenstveno na moj nizak rast...

Moji roditelji su oduvek dobro nosili svoj nizak rast. Na kraju krajeva, to ih je i spojilo. Ljubav ih je povećala. Moj brat je to prevazišao pretvorivši se u pravog skota. Zla narav pomagala mu je da s ponosom nosi svoj stas.

A ja, s trinaest godina, i dalje sam čekao da porastem. Želeo sam to. Klinci mojih godina bili su samo pet centimetara viši od mene, možda je samo jedan od njih bio nizak za svoje godine, ali i on je jednoga dana izrastao kao iz vode.

Sećam se da sam jednoga dana obećao svojoj majci da ću porasti. Nju je to, kao i uvek, ganulo, i pokazala mi je kako se sva naježila. Dan-danas se nadam da nije glumila to osećanje, potrebno mi je da u to verujem. Ta majčinska nežnost godinama je bila moj glavni pokretač... Porasti, porasti za moju majku.

Ona me je naučila da biti kepec uopšte nije sramota niti je tužno, ali je i ona uvek sanjala da ću porasti. To nije bilo nespojivo. Ispričala mi je kako je, od prvog trenutka kad me je osetila u svom stomaku, primetila da sam previše težak, da sam džin. To je pričala nežno, ponosno...

Uvek je govorila da majka kepec može da želi da rodi džina, ne stideći se zbog onoga što mogu da pomisle njeni rođaci. Kao što neka ogromna majka može da poželi da rodi dete kepeca iz nekih drugih razloga.

Sviđalo mi se kako je druge nazivala: džinovi.

Kad bismo ostali sami, ona me je uvek nazivala "moj mali džin". A to je mog brata

oduvek mnogo nerviralo.

I tako sam ležao tamo, s glavom na podu i sićušnim rukama koje je držao moj stariji brat. Tu mi je pokazao da i on može, kad poželi, da izazove da mu se podignu dlake na rukama; izveo je to za nekoliko sekundi.

"Vidiš li kako me je ganuo ovaj trenutak kad te lemam, mali džinu?", reče udarajući mi glavu o keramičke pločice.

Odmah zatim poče da se smeje.

Ja sam bio pomalo ljut, pomalo tužan. Majka me je godinama zafrkavala.

Reših da probam da li i ja mogu to da izvedem, da vidim da li i ja imam taj dar.

Nakon nekoliko sekundi bio sam zadivljen videvši da su se sve dlake na mom telu nakostrešile. Bilo je neverovatno... i ja sam posedovao tu supermoć. Nisam znao čemu bi mogla da mi posluži u budućnosti, ali bio sam siguran da ću s vremenom od toga imati velike koristi.

Pokazati osećanja koja nemaš vrlo je isplativo na ovom svetu. Iako u tom trenutku tome nisam pridao nikakvog značaja.

Kada me je brat pustio, odmah sam odjurio kod majke.

U tom periodu, moja majka i ja bili smo kepeci iste visine. Tako da smo razgovarali na istom nivou, na istoj visini. To je vrlo neobično između majke i sina. Ne znam zašto, ali majka mora da bude viša od tebe da bi se osećao sigurnim.

Sve sam joj ispričao.

Osećao sam se prevarenim zbog njenog lažnog osećanja vezanog za ježenje kože. Ona mi nijednog trenutka ništa nije rekla, ali kad sam prestao da vičem na nju, briznula je u plač.

Tada sam je prvi put video da plače, a ja sam bio krivac za njene suze.

U jednom trenutku posumnjah u iskrenost njenih suza pomislivši da i taj plač može da bude još jedna meni nepoznata supermoć. Premda odmah shvatih da me njeno osećanje toliko obuzima da sam prestao to da mislim.

"Dani", reče mi kroz jecaje, "to što posedujem moć ne znači da je koristim u odnosima s tobom. Nikada to nisam činila. Mene dotiče sve što ti radiš, jednostavno zato što je to deo tebe. A ti si nešto najvrednije u mom životu, mali džinu."

Ja je takoreći nisam ni slušao. Njene reči su u meni proizvodile potpuno suprotan efekat. Prestadoh da verujem da ću porasti i tada prvi put odlučih da odem od kuće.

Dva dana nakon te rasprave, izgubio sam je. Dva dana nakon što sam je bio rasplakao, ona i moj otac poginuli su u onom prokletom automobilu. U onoj idiotskoj nesreći. Još se sećam onog policajca i njegovog glasa kojim se trudio da iskaže lažnu tugu, iako sam ja odmah shvatio da je sve to samo gluma. Predstava dobrog čoveka za utehu još jednog siročeta.

Od toga dana mrzim automobile, mrzim ljude koji piju i voze. Mrzim one koji ne poštuju ograničenje brzine, one koji kažu da sve drže pod kontrolom... A ne drže pod kontrolom ništa; naprotiv, ponekad svojim postupcima upropaste drugu porodicu.

Više puta u životu svađao sam se s ljudima koji ne žele da poštuju pravila vožnje. Misle da sve najbolje znaju, ali oni su za mene *govna*.

To što neko nije želeo da se pridržava tih pravila prouzrokovalo je to da ja izgubim svoje roditelje. Ne mogu da dozvolim da bilo ko više to sebi dozvoli.

Najgora beše sahrana, ona dva mala kovčega...

Sećam se da su ljudi iz susednih kapela mislili da sahranjujemo dvoje dece. Pričali su o tome koliko mora da je teško jednom ocu da izgubi dvoje dece. To me je slomilo.

Priđoh jednom od tih pametnjakovića i rekoh mu:

"Ta deca su moji roditelji i niko nikada nije bio veliki kao oni."

Znam da se ponašam nekontrolisano kada o tome pričam, ali, iako je od tada prošlo mnogo godina, mene to i dalje pogađa u istoj meri. Oduvek sam mislio da će to biti živa rana u mom životu. Niko ne može da je zaleči, niko...

Ali vratimo se u bolnicu; tu priču sada želim da vam ispričam.

Vratimo se u onu sobu koju nikad nisam podelio s g. Martinom.

Sećam se da sam vam pričao kako sam njuškao po njegovim ličnim stvarima.

Poslednje što sam pronašao u onom stočiću beše jedan mali okrugli predmet sa staklom u sredini. Ličio je na monokl, ali je staklo bilo tamno, a sa strane je imao ručku u obliku metalnog svetionika. Podsećao je na srebrni svetionik prilepljen za taj monokl; začudo, oba predmeta behu spojena s toliko ljubavi da se sticao utisak da nikada nisu ni bili razdvojeni.

A to kao da je imalo neku čarobnu moć.

Stavih ga na levo oko, očekujući da ću videti nešto fantastično. Ali ne primetih ništa, jedino što prostorija beše postala malo mračnija... I upravo u tom trenutku pomračenja, pojavi se bolničarka.

Na licu joj se odražavala tuga. Činilo se da donosi neku ružnu vest. Ili je sve to bilo samo posledica mraka koji beše izazvala ona neobična naprava.

"Dani, operacija se iskomplikovala. G. Martin je na intenzivnoj nezi i voleo bi da te vidi."

Nisam odreagovao. Čak nisam bio sklonio ni onaj neobičan okular, nisam mogao. Oko mene je sve bilo crno i činilo se da je sve stalo. Nisam želeo da se vratim u normalu, nisam želeo da igram ulogu pratioca.

Na kraju krajeva, sve je bila igra koju sam izmislio, igra u kojoj dečak od deset godina čuva odraslu osobu od devedeset. Nisam ni sanjao da ću zaista morati da bdim nad njim.

"Ukupno 20,35 evra", reče taksista koji me beše dovezao na aerodrom prekinuvši to bolno sećanje iz detinjstva.

Ne brinite. Vratiću se ponovo na taj trenutak...

Najbolja stvar kod sećanja jeste to što možeš da se vratiš kad god poželiš, niko to ne može da ti ukrade niti da spreči.

Možda me najviše pogađa to što je sećanje, pri svakom povratku, sasvim drugačije.

A ako je sećanje drugačije, onda i čovek postane drugačiji, jer tamo su ti koreni, a ako se koreni menjaju, promeniće se i tvoje stablo...

8. Glagol "voleti" može se menjati samo u prošlom vremenu

ikada nisam voleo aerodrome. Oduvek sam smatrao da ima previše punktova kroz koje treba da prođeš da bi mogao da uživaš u letu.

Kontrole, čekiranja, strah od gubitaka mnogo poružnjuju to mesto.

Jednom sam u nekoj naučnoj studiji pročitao da ljudsko srce počinje da lupa svom brzinom od trenutka kada kroči na aerodrom.

A to ubrzano lupanje nastaje usled... žurbe da pronađeš šalter za čekiranje, žurbe da čekiraš ono što želiš ili da ne čekiraš apsolutno ništa i da te primoraju da čekiraš sve, da dobiješ najbolji smeštaj, da prođeš bezbednosnu kontrolu, da se što brže ukrcaš u avion, da uspeš da uneseš ručni prtljag u avion i da ti ga ne odnesu u prtljažnik, zbog straha od poletanja, zbog svih onih turbulencija, zbog straha od sletanja, da što brže izađeš iz aviona, da pronađeš pokretnu traku za prtljag, da napustiš aerodrom i stigneš na svoje konačno odredište.

Najneverovatnije u toj naučnoj studiji bila je tvrdnja da lupanje srca najmanje izaziva samo putovanje avionom, a najviše smeštanje ručnog prtljaga. Važnost toga da naše stvari budu na sigurnom, uz nas. I kao i uvek, najbolje da budu smeštene iznad naših glava.

Ljudi su čudna i komplikovana stvorenja.

I stajao sam tamo, s mojim ubrzanim pulsom, ispred bezbednosne kontrole.

Mislim da nikada u životu nisam bio toliko uzbuđen. Svim srcem sam želeo da me zaustave čim prođe moj kofer, da mi kažu da nije dozvoljeno prenositi onoliku flašu parfema jer postoje pravila...

Kao što vam rekoh, nisam mogao da se oslobodim njenog parfema, ali ako ga stavim u kofer pa mi ga oduzmu, neko drugi će biti kriv za njegovo uništenje, što je po mojim pravilima "postraskida" bilo dozvoljeno.

Znam da je to bilo prilično kukavički, ali barem sam imao osećaj da nisam ja taj koji uklanja njen parfem.

Pre nego što sam spustio kofer na pokretnu traku, pomislih kako to glupo pravilo bezbednosti vezano za prenošenje tečnosti najzad dobija svoj smisao i služi za to da neko kome je srce potpuno slomljeno počne polako da ozdravlja.

Spustih kofer s njenim parfemom na pokretnu traku i on polako poče da prolazi kroz x-zrake.

Imao sam utisak da, kad pogleda u svoj ekran, kontrolor neće videti samo bocu parfema, već i ceo moj život, ceo raskid i sve moje probleme s njom.

A ja sam prouzrokovao mnoge... Moram još da vam ispričam o svojim problemima u zajedničkom životu, nisam na to zaboravio...

Ne znam tačno odakle da počnem, jer sam ja negativac iz filmova. Nemojte očekivati da ću reći: "Ja sam uradio ovo ili ono, ali ona je onda uradila to..."

Ona... Ona... Ona me je oduvek volela.

G. Martin mi je u bolnici jednom rekao da voleti znači mnogo želeti.

"Ako mnogo želiš, onda voliš, to je najviši stepen, to ide automatski, ne traži više od toga..."

Zato je Džordž, moj neočekivani saputnik na brodu za Kapri, govorio da voleti znači sećati se kako si jednom želeo nekoga ko je takođe želeo tebe, ali uvek u prošlom vremenu.

Po Džordžu...

"Glagol *voleti* može da se menja samo u prošlom vremenu - Voleo sam... *Želeti* je sadašnjost, *voleti* je prošlost."

Džordž... G. Martin... Koliko sam toga naučio i ne tražeći i kako mi se u ovim

trenucima sve to vraća...

Kofer je toliko sporo prolazio kroz kontrolu da sam ponovo pomislio na onog krupnog čoveka koji mi je pomogao kad sam bio izgubljeni dečak koji je pobegao od kuće.

Činjenica je da sam se, kad sam ga upoznao na onom brodu za Kapri, osećao isto kao onaj kofer na bezbednosnoj kontroli.

Pokušavao sam da ga prevarim pretvarajući se da nisam dečak koji je pobegao, već neko ko putuje sam, ali on je znao da to nije istina.

On je takođe imao radar kroz koji je video moju unutrašnjost. Da bi saznao šta krijem i koji su moji skriveni motivi. Otkrivao je moj miris... Moj miris straha i potpune izgubljenosti, ali nikada mi ga nije oduzeo; pustio me je da prođem jer je znao da moram da budem na tom putovanju zajedno s njim.

Sećam se da mi je Džordž, čim smo stigli do njegovog mesta za vežbe na brodu, rekao jednu rečenicu koju nikada neću zaboraviti:

"Bolje je izgubiti se kao mali... Jer ako se izgubiš kao mali...

9. Ako se izgubiš kao mali, nećeš se izgubiti kao veliki

ećeš se izgubiti kao veliki." I odmah zatim mi je namignuo. Kako je Džordž mogao da zna da sam toliko izgubljen? Ništa mu nisam ispričao. Baš ništa.

On me pogleda i upita me koliko imam godina. Shvatih da zna jedan deo o meni, o mom životu kepeca, i mislim da je verovao da ću svojim odgovorom otkriti sopstvenu laž, bekstvo i moje strahove...

Lagao sam ga, rekao sam mu da ću uskoro napuniti petnaest. Znam da mi nije poverovao. Ali nisam želeo da mu priznam da imam trinaest, da sam kepec i da se osećam vrlo usamljeno na ovom svetu. A nisam želeo ni da mu kažem bilo šta o smrti mojih roditelja niti da brigu o meni vodi moj brat koji me mrzi.

A moj brat se, narednih meseci, beše pretvorio u još zlovoljnijeg kepeca. Mada ni ja nisam bio baš naročito dobro raspoložen; odsustvo oca i majke bolelo me je do nezamislivih granica.

Zbog svega toga svakodnevno smo se svađali. Kad god bih ga video, kad god bih se setio obećanja koje sam dao majci, mrzeo sam što sam kepec, prezirao sam što sam mali i prezirao sam sopstveni čudan odraz u ogledalu.

Tih godina ja sam i dalje izgledao više kao dečak nego kao kepec. S trinaest godina ima dece niskog rasta jer još nisu dovoljno izrasli, ali koja se već u četrnaestoj naglo izduže, premda ima i pravih žirafa koje onda do kraja života zadrže istu visinu.

Ja sam znao da ću, ako za godinu dana ne budem naglo izrastao, definitivno ostati mali za svoje godine. I da ću zvanično biti kepec.

Lekari su govorili da je sve moguće. Moja genetika za njih je bila misterija i mogao sam da postanem kepec ili džin, kako je govorila moja majka.

Granica je bila četrnaest godina. S četrnaest godina više nema povratka, tada će se videti da li se moje izrastanje zaustavlja. Možda sam zato Džordžu rekao da imam petnaest godina; da bih se smestio u doba kada je već sve prošlo.

A to što sam ga lagao u vezi s mojim odlaskom od kuće bilo je zato što mi je zaista bilo teško da mu objašnjavam razloge mog bekstva.

Jedan od razloga bio je *bulling*2 koji sam trpeo u školi, drugi smrt mojih roditelja, a poslednji krupan razlog imao je veze s tim što sam kepec i što o meni brigu vodi brat s kojim se nisam dobro slagao zbog nečega za šta se nadam da ću vam objasniti, ukoliko budem imao hrabrosti.

Mogućnost da ću ostati kepec... Moram vam priznati da mi je to ulivalo strah...

Želeo sam... Žudeo sam za tim da budem snažan i visok... Da porastem.

Teško je to objasniti rečima, ali saznanje da nećeš porasti, da će tvoja mera na zidu godinama ostati nepromenjena, strašno je za jedno dete, ali za odraslog čoveka nepodnošljivo.

I to nema nikakve veze s onim što podrazumeva pojam kepec. Moji roditelji su uvek s ponosom nosili ono što su, nikada se toga nisu stideli.

A i ja sam to na neki svoj način dobro nosio. Još od pete godine bio sam svestan da je naša porodica drugačija. Bili smo kao i sve druge porodice, samo smanjeni. Moj brat je bio nizak, moji roditelji takođe, a ja još niži... Čak smo kupili i jednog malog psa, jednog od onih nalik kobasici... Sve na našoj visini...

Ali nakon smrti mojih roditelja bilo mi je potrebno da se promenim, da ne budem ono što su bili oni i da se pretvorim u ono što nikada nisam bio.

 $2 \; Engl. \; \textit{bulling} -- nasilje. \; (Prim. \; prev.)$

Porasti je značilo udaljiti se od bola... Kada bih porastao, sve bi bilo podnošljivije, jer bih se udaljio od njih i lakše bih zaboravio njihovu smrt, njihovu sahranu i ogromnu tugu koja me je obuzela kad sam ih izgubio.

Džordž ode da potraži nešto u delu za prtljag. Činilo se da nije svestan svih onih misli koje beše prouzrokovao svojim pitanjem o mojim godinama ili je možda naslućivao šta je izazvao, ali mi je ostavio nekoliko trenutaka da sve to nekako svarim.

Nakon nekoliko minuta vratio se s teškom crvenom vrećom za boks i okačio je na držač koji kao da ničemu nije služio do tog trenutka, kad mu je on pronašao savršenu namenu. Ili mu je sudbina oduvek bila očekivana...

Začudilo me je što je tu ogromnu vreću poneo na brod. Nisam mogao ni da zamislim koliko je teška, ali po mom slobodnom proračunu bila je teža od jedne tone.

"Zar ste boksersku vreću poneli kao prtljag?", upitah naposletku.

"To nije vreća, to je deo mog života. Ona mi je kao sin, sa mnom ide uvek i svuda."

"Bokserska vreća vam je kao sin?", nasmejah se. To mi se već danima nije dogodilo.

Zaboraviti da se smeješ, neoprostivo je za bilo koje godine. Smrtni greh u detinjstvu.

"Ne voliš da ti se smeju, zar ne?", reče krajnje ozbiljno. "Zar ne?", upita me ponovo.

"Ne, ne volim", priznadoh. "Dovoljno su mi se već smejali."

"E pa, ne volim ni ja", odvrati suvo. "Ova vreća je moj najveći imetak. I mogu ti reći da prima udarce kao niko. Koliko god jako da je udariš u besu, zbog problema ili bilo koje druge strašne stvari koja ti se dogodila, ona će to upiti, razumeti i učiniti da se osećaš bolje..."

Blag dašak vetra pomilova nas po licu. Nosio je miris mora, što me podseti gde se nalazim.

Nisam mogao da odvojim pogled od čarobne vreće, a Džordž svoj od mene.

"Zaista upija probleme?", upitah.

"Da. Imaš li ih ti mnogo?"

"Nekoliko", odgovorih sasvim ozbiljno.

On se ne nasmeja. Bio sam mu zahvalan zbog toga. Zagleda se u mene i vrati se na temu.

"Koliko ti je godina?", ponovo me upita.

Nije poverovao u moju laž. Ja i dalje nisam želeo da odgovorim na to pitanje, zbog svega onoga što je ono podrazumevalo, ali mislim da mi je bilo potrebno da nekome verujem.

"Trinaest."

"Treba biti izuzetno hrabar pa otići od kuće s trinaest godina", pogleda me s poštovanjem i nastavi: "Ako jedan dečak ode od kuće u tim godinama, to znači da je primoran na to da bi preživeo... Da bi porastao... Ima li tvoj problem neke veze s tim?"

Klimnuh glavom. Nisam želeo da se upuštam u pojedinosti. Ali ono "da bi porastao" probode me u stomaku... Znam da je govorio u simboličnom smislu, ali svejedno beše pogodio u žicu...

"Udari vreću", reče mi. "Bolje ćeš se osećati... Mnogo bolje."

Taman se spremih da je besno udarim, ali ga pre toga pogledah i postavih mu pitanje koje sam već nekoliko minuta želeo da mu postavim jer me je izuzetno zbunjivalo.

"Zar se ne plašite da će vas videti s jednim dečakom?"

"Da se plašim što će me videti s jednim dečakom?", ponovi. "Zar ćeš toliko jako udariti vreću da će me biti strah da budem u tvojoj blizini?"

Osmehnu se. Ja takođe. Bio je duhovit.

"Znate vi šta ja hoću da kažem. Ljudi na brodu su već primetili da sam sam. Osim toga, nizak sam, izgledam kao da mi je osam ili devet godina, a vi ste me odveli na drugi

kraj broda i sve vreme razgovarate sa mnom", rekoh mnogo određenije.

"Za mene ti nisi dečak, nego energija", odvrati. "Energija koja je sada neusmerena..."

Izgovorivši te reči, Džordž me mnogo podseti na g. Martina.

Znam da je g. Martin bio na samrti i da se nije osećao dobro u bolnici; Džordž je pak bio u punoj snazi i na brodu za Kapri. Ali obojica su imali neku snagu koja me je uravnotežavala. Kao da su bili deo mog sveta. A kad su govorili, uspevali su da zaokupe svu moju pažnju i zainteresuju me za ono što su govorili... Malo ljudi je to uspelo u mom životu, iako nisam prestao da ih tražim.

I, mada toga nisam bio svestan, upravo u tom trenutku, na onom brodu, naučio sam najvažniju lekciju koju nikad ranije nisam čuo...

Mala ispravka... Imam utisak da bi starica koja je govorila ono "Ako mi kažeš dođi..." nadmašila tu lekciju. Iako je teško napraviti rang-listu životnih lekcija... S trinaest godina prihvataš sve na jedan način, a sa četrdeset na potpuno drugačiji...

Ali vratimo se na onaj trenutak kada mi je Džordž izneo svoju teoriju, svoju lekciju...

Kao i obično u životu, u tom trenutku nisam joj pridao mnogo značaja. Tek sada shvatam njen smisao. Ne znam kako sam mogao da živim tolike godine ne osvrćući se na njegove reči...

"Svi smo mi energija", reče mi držeći vreću, nepomičan, iščekujući moj udarac. "Energija je ono što ja vidim na celom ovom svetu.

Energije koje te preplave kad ih vidiš, kad ih čuješ, kada ih poželiš, kad shvatiš da si ih voleo...

Energije koje ti pomažu da pronađeš svoje staze.

Energije ne mogu da se odglume, njih ima ili nema. Mogu da ti pomognu da vidiš svoju budućnost ili da te vrate u detinjstvo ili adolescenciju.

Ja tragam za energijama. Nisu mi važne godine, pol ili fizički izgled.

Iza tela, iza reči, iza ljubavi, iza želja, nalaze se te moćne energije.

Mi smo lovci na energije, Dani. A bavljenje sportom, održavanje tela u formi pomaže ti da postaneš bolji lovac.

Doteraj svoje telo i svoju energiju, tako ćeš biti na pravom putu da pronađeš druge koje su ti potrebne.

Znaš li koliko energija treba da pronađeš da bi ispunio svoj život?"

Nisam razumeo gotovo ništa, ali odmahnuh glavom. Nisam želeo da prekine.

"Samo četiri koje će te dotaći. To je dovoljno."

Pogleda me u oči.

"Udaraj, udaraj iz sve snage. Pretvori svoj problem u udarac i istresi ga na vreću. Ona će se lepo ponašati prema tebi, obećavam ti..."

Pomislih na svog groznog brata, na sve zlo kroz koje sam zbog njega prolazio. Nadam se da ću smoći snage i u jednom trenutku vam ispričati o njemu...

A pomislih i na smrt mojih roditelja. Koliko su mi bili potrebni u životu... I na to koliko bi bili srećni da sam porastao i na osećaj da to nisam uspeo pomešan s nemoći da krenem prema nečem nepoznatom i strahom koji je sve to u meni izazivalo.

Mlatnuh svom snagom i brzinom svih mojih problema i opsegom svih mojih briga.

U poslednjem trenutku dodadoh usamljenost, bol i nedostatak nežnosti.

Zbog svega toga, udarac u vreću beše zverski. Siguran sam da nikada ranije nije zadobila udarac s toliko nijansi različitih problema.

Pomislio sam da ću polomiti nekoliko prstiju, ali umesto toga otkrih da vreća prihvata moj udarac i osetih kako se moja mala i koščata ruka meko utapa u njenu tkaninu.

Osetih neobično zadovoljenje.

Bol se pretvorio u zadovoljstvo. Nasmeših se.

"Imaš li gde da provedeš noć?", reče Džordž pokazujući mi pogledom da uplovljavamo u pristanište Kaprija.

Odmahnuh glavom.

"Hoćeš li kući?", upita me.

Svidelo mi se što je rekao "kući", a ne "mojoj kući". Zvučalo je kao da je naša.

Klimnuh glavom. Nisam ga se plašio.

Udarih četiri puta, a potom još četiri. I sve tako, dok nisam stigao do dvadesetog. A onda još dvadeset i u nastavku još četrdeset...

Verujem da sam udario dvestotinak puta i malo-pomalo počeh da se osećam bolje i, premda sam udarao sve jače i jače... osećao sam kako ta neobična vreća upija u sebe sav moj bes, vraćajući mi zadovoljstvo i dobro raspoloženje.

Upijen bes.

Kamo sreće da sada imam tu vreću, potrebno mi je da izbacim toliko besa, toliko problema...

10. Crvene maramice kriju ljubičaste

amo sreće daje imam... Onaj iz kontrole me pozva. Ja se osmehnuh s olakšanjem. Mora da sam bio prva osoba koja se obradovala što je pozivaju na jednom aerodromu.

"Da li je ovo vaš kofer?"

"Da", rekoh pun nade.

"Unutra imate nešto nedozvoljeno", reče.

"Zaista?", odgovorih praveći se da sam iznenađen.

Ne znam zašto, ali dopalo mi se da u tom trenutku izvedem malu predstavu.

Poče da otvara moj kofer. Ja sam i dalje bio srećan, toliko sam želeo da se oslobodim onog mirisa...

"Šta vam je smešno?", upita me uniformisani muškarac pomalo sumnjičavo.

"Ništa", odgovorih. "Neke moje stvari."

Gurnu svoje ruke bez ikakvih obzira u moj kofer i poče bez milosti da izbacuje moje stvari.

Ja sam mirno disao. Ako mi ga oduzme, moći ću da se sredim. Bilo mi je potrebno da se uravnotežim...

Iako je to svejedno bilo teško... Izgubiti onaj miris značilo je preživeti gubitak po drugi put.

Nagonski, dok je on pretraživao po mom koferu, ja pogledah u svoj mobilni telefon... Poželeo sam da nađem neku njenu poruku, nešto što bi mi dalo krila da poverujem da naša veza još može da se spasi...

Ali na mom mobilnom telefonu ne beše ni traga od nje.

Osetih probadanje u grudima. Kod raskida je najgore kad nema nikakvog znaka pokajanja u narednih nekoliko sati, jer to onda znači da je sve gotovo. Ako ga ima, možda rešenje postoji.

"Ne možete da prenesete ovo."

Prstima izvuče iz mog kofera moj srebrnasti svetionik koji se završavao monoklom. To mi je bila najvrednija stvar.

Sačekah da izvadi još nešto iz kofera. Ali on ga odmah potom zatvori. Nemoguće da nije video onu flašu prepunu njenog mirisa.

Neverovatno kako crvene maramice mogu da sakriju ljubičaste.

Taj čovek je i dalje držao moj metalni svetionik u rukama i gledao me s takvim besom da se činilo da je upravo pronašao pištolj sedefaste drške.

"To je svetionik s monoklom, bezopasan je", objasnih mu. "Nijedno od to dvoje ne služi tome da nekog ubije ili povredi."

"Ako sklonite monokl, može da bude oštar", reče dodirujući jedan kraj.

"A ako unutra stavite mnogo metaka, može da se pretvori u mitraljez..." odgovorih nervozno.

On me pogleda prilično neprijateljski, mislim da nije shvatio ironiju; najgore što možeš da uradiš s takvom vrstom ljudi jeste da im se podsmevaš. Jer tada pokazuju svoju najgoru stranu.

"Moraću da vam ga oduzmem", reče tonom u kojem se osećala mešavina autoriteta i zlovolje.

Čuvši to, pri pomisli da bih mogao da ostanem bez njega, ispolji se moja najzverskija strana. Ono drugo "ja" koje svi nosimo u sebi. A kada se ja razbesnim, potpuno izgubim kontrolu; kao da se u meni pokrene nešto što ne može da se zaustavi ukoliko ne kažem sve

što mislim.

A mogu da me pokrenu nepravde, tuđa patnja, sopstveni bol, poniženja i nerazumevanje.

A kad se ja pokrenem, oči mi poprime neku žestinu da se čini da bih mogao da učinim nešto zaista ludo. Reči su mi više za ton ili dva i osećam da se neću smiriti dok iz sebe ne izbacim sve.

Skoro nikad ne ispunim svoj cilj kad sam u tom stanju, ali barem mi kasnije bude malo lakše.

Znam da bih to mogao da popravim, ali mislim daje to deo mog karaktera i da me uravnotežava.

I tako izgubih kontrolu. Počeh da urlam na tog tipa, da mu objašnjavam da je taj svetionik spojen s monoklom poklon bez kojeg nemam nameru da ostanem nikad u životu. Pričao sam mu da je to nešto što uvek nosim sa sobom, da mi pruža sigurnost i da ne mogu da ostanem bez njega ni za šta na svetu... Sve to izgovorih na najgori moguć način, dodajući uvrede i kletve.

Moram vam priznati da te reči nisam izgovarao ja već desetogodišnji dečak koji je strepeo nad jednim čovekom tokom njegove operacije i koji je zauzvrat dobio osećanja i jedan metalni predmet u obliku svetionika. Bio je to njegov poslednji poklon. A ja sam mu obećao da ga nikada neću izgubiti i da ću ga zauvek čuvati.

A istina je da su ti poslednji sati koje sam proveo uz g. Martina postali deo moje DNK... Kepeca kakav sam bio i prema kojem je neko jednom odlučio da se ophodi kao prema odrasloj osobi.

Uvek sam verovao da u životu postoje osobe koje te hrane, koje te vole i koje su ti toliko potrebne da, kada ih izgubiš, više niko ne može da popuni tu prazninu.

Izgubivši svoje roditelje onako mlad, izgubio sam i one besmislene pozive kad bi samo poželeli da saznaju nešto o meni, o mom svetu i mojim malim stvarima.

Kada bi njena majka pozvala i upitala je kako je ili da li je ponela kaput jer je zahladnelo... Osećao sam takvu zavist...

Voleo bih da postoji takva osoba u mom svetu... Majka ili otac koji bi me pozvali da me pitaju da li ću u nedelju doći na ručak, da li sam dobro, da li sam srećan, da li imam dovoljno čarapa, da li štedim, da li sam siguran da želim da ostanem s tom devojkom, da li ću imati dece s njom, i kada i kako ću ih školovati.

Moji roditelji su otišli i ta pitanja mi više niko nije postavljao. Moj brat je mogao na sebe da preuzme tu ulogu, ali već skoro celu deceniju ne razgovara sa mnom...

Moj višak centimetara razdvojio nas je. Iako u pitanju nisu bili samo centimetri, trebalo je biti ili ne biti ponosan na ono ko su bili moji roditelji.

Nikada nije shvatio da moja želja da porastem nema nikakve veze s ponosom, već s jednim obećanjem koje sam morao da ispunim, iako onih kojima sam ga dao više nije bilo pored mene.

A gubitak g. Martina takođe mi je oduzeo mnogo toga... Jer je s njim nestao deo mog detinjstva, verovanja da je smrt nešto što se dešava drugima i što sa mnom nema ama baš nikakve veze. U kakvoj sam zabludi bio...

Nastavio sam da vičem na onog iz obezbeđenja, dok je moj mobilni telefon zvonio... Otac s Kaprija bio je nestrpljiv, bio sam potreban njegovom sinu, a ja sam mogao da razmišljam samo o g. Martinu i na to kako da se dočepam svog svetionika...

Jedan nestali dečak i jedan svetionik na ivici da nestane...

11. Oni su deo mene... odrazi mog pogleda

7 \(\int \text{ doh polako u Odeljenje intenzivne nege i primetih kako se svi vrte oko moje male pojave.} \)

Bilo me je strah, znao sam da sam njegov pratilac i da moram da budem pored njega, ali od svega toga hvatala me je panika. Kad sam ušao u onu bolnicu da mi operišu krajnike, moje putovanje je teoretski trebalo da bude kratko. Odeljenje intenzivne nege nije bilo deo tog puta.

Ostali bolesnici primljeni tamo nisu prestajali da me gledaju. Iako su u onom trenutku razlike između kepeca i dečaka bile neznatne i ogledale se samo u nijansama, mislim da su primetili da sam po nečemu drugačiji.

Bolničarka koja beše došla po mene u sobu išla je ispred mene, a ja sam je pratio kao oni koje odvode kod nekoga koje hitno tražio da ih vidi.

Nakon nekog trenutka, odlučih da spustim pogled; nisam više želeo da gledam bilo koga od stanara tog mesta gde su se mešali krici, hrkanje i prigušeni bolni jecaji.

Od galerije i raznolikosti te tri vrste zvukova podilazila me je jeza. Još nisam bio otkrio tu svoju sposobnost, tako da mislim da se sećam kako mi se koža uistinu bila naježila.

Stigosmo na kraj sale i ja ga ugledah.

Izgledao je pet godina stariji, iako beše prošlo samo pet sati.

Trup mu je bio otkriven i prepun zavoja koji su mu davali izgled marathe.3

Osim toga, iz njega je izlazilo na desetine cevčica koje su izvirale iz raznih delova njegovog tela izvlačeći delove njega samog...

"Odmah se vraćam, sedi pored njega", reče bolničarka dodajući mi malu drvenu stolicu.

Prihvatih stoličicu jednom rukom i polako je približih njegovom krevetu. U drugoj sam nosio njegove stvari, sve što sam bio pronašao u njegovim ladicama... Fotografije svetionika... Spisak brojeva... Neobičnu spravu polusvetionik-polumonokl...

Duboko je disao, činilo se da diše za četvoricu.

Oči mu behu poluzatvorene, verovatno od anestezije.

Bio je to isti onaj g. Martin koga sam upoznao, ali nekako obamro... Ličio je na ranjenu životinju u koju su u nekoliko navrata bespoštedno pucali.

Oklevao sam da sednem pored njega. Osećao sam dodir drvene stoličice u jednoj ruci, a u drugoj neobično trenje koje su mi izazivali svi oni predmeti koje sam bio uzeo od njega.

Osećao sam se kao uljez na onom Odeljenju intenzivne nege; zato sam se i plašio da sednem pored njega.

Imao sam osećaj da zauzimam mesto nekome ko ga bolje poznaje, ko razume njegov svet i ko je dostojan da bude uz njega u tim teškim trenucima.

Ali tamo nije bilo nikog drugog; osim toga, on beše rekao da takvih ljudi više nema u njegovom svetu...

I dalje sam oklevao, ali naposletku odlučih da sednem pored njega.

Spustih polako stoličicu u visini aparata za infuziju, kojim su ga hranili. Pomislih daje najbolje mesto na koje mogu da se smestim upravo ispod suncobrana koji ga hrani.

Spustih pisma, fotografije i onaj neobični predmet na stočić koji se nalazio pored njega. Čudna beše pomisao da sve to putuje od jednog do drugog stočića...

G. Martinu su oči i dalje bile sklopljene. Njegova leva ruka beše položena sasvim

3 Maratha — hindu prinčevi. (Prim. prev.)

blizu mene, a prsti blago razdvojeni jedan od drugog.

Približih svoju šaku njegovoj, ali ga ne dodirnuh, zaustavio sam je na samo pola centimetra.

Osećao sam da ga ne poznajem toliko dobro da bih ga uhvatio za ruku, iako sam bio na pragu njegove smrti.

Ta misao zaokupila je moj um samo na trenutak, ali mora da je bila veoma snažna jer najednom začuh...

"Plašiš se da samrtnika uhvatiš za ruku, Dani?"

Prepadoh se.

Pogledah ga. Oči mu behu donekle otvorene. Posmatrao me je...

Pogled mu beše isto onako prodoran kao kad sam ga upoznao, premda se činilo kao da gorivo koje je hranilo njegove vene ima manju oktansku vrednost. Nešto u njemu kretalo se drugačijim ritmom, drugačijom brzinom.

Mogao si da osetiš njegovu moćnu snagu, ali si znao da će se pre ili kasnije paralisati.

Nasmeših mu se i uhvatih ga za ruku. Beše to nagonski.

"Još osećam svoje plućno krilo", reče dodirnuvši svoje grudi. "To znači da nešto nije ispalo kako treba, zar ne?"

"Verovatno", odgovorih stegnuvši mu snažno ruku.

"Jesu li ti rekli da umirem, mladi Dani?"

Mladi Dani... Niko me u životu više nikada nije tako nazvao.

Pogledah ga i shvatih da u životu postoje trenuci kada treba reći istinu i oni drugi kada treba lagati...

"Da, mislim da ćete umreti."

To je bio jedan od onih trenutaka kada je trebalo reći istinu, jer sam znao da mi on, i kada bih ga lagao, ne bi poverovao.

"Hvala ti", odgovori sasvim ozbiljno. "Zahvalan sam ti na tome, mladi Dani."

Okrenu glavu prema stočiću, kao da je znao šta se tamo nalazi, kao da je primetio... Ugleda krajičkom oka svoje preseljene stvari.

"Upoznao si moj život?"

"Pokušao sam..."

"Dopadaš mi se", oči mu se blago sklopiše, iako ih odmah zatim otvori. "Znaš li šta je na tim fotografijama?"

"Svetionici, zar ne?"

Poče da se smeje. Nisam znao zašto... Iako se njegov grohotan smeh za nekoliko sekundi pretvori u snažan kašalj.

Mrzim kad se smeh pretvori u kašalj ili suze. Kada se emocionalni zvuk našeg tela promeni bez ikakvog našeg uticaja.

Prestade da kašlje.

"Hoćeš li mi dodati fotografije?"

Za trenutak ispustih njegovu ruku. Dodadoh mu fotografije i pisma, i odmah zatim ponovo počeh da mu milujem prste.

Dodirivati ih bilo je kao spasavati se od gubitka integriteta.

Situacija je bila toliko teška da je prevazilazila moju snagu.

"To nisu samo svetionici. Oni su deo mene", reče gledajući s ogromnom nežnošću svaku fotografiju. "Odrazi mog pogleda," napravi malu pauzu. "Ja sam bio okulista za mnoge te svetionike. Godinama sam ih popravljao, tome sam bio posvećen..."

A onda duboko uzdahnu, i nakon nekoliko sekundi nastavi da priča...

"Posećujući ih, osećao sam radost kao da ponovo pronalazim svoje dete. Dete koje te uvek posmatra krajičkom oka i neprekidno nadzire da neko ne doživi nesreću. Ulaziti u

njih bilo je kao osetiti njihovu utrobu i dodirnuti njihov jednjak... To je mesto na kojem sam najviše osećao da pripadam ovom svetu..."

Ponovo polako zatvori oči.

Nisam želeo da ga izgubim. Stegnuh njegovu ruku što sam jače mogao.

"Tu sam, mladi Dani", osmehnu se blago. "Gde smo ono stali?"

"Pričali ste mi o svojim svetionicima."

"O mojim svetionicima, tako je...", ponovi ne dodavši ništa novo i na ivici da ponovo utone u san.

"A pridevi na poleđini svetionika?", upitah da bi nastavio da razgovara sa mnom. "Tako ste se osećali pronašavši ih ponovo?"

On se ponovo osmehnu.

"Ne...", napravi dugu pauzu. "Tako su se osećali oni. Tako sam ja mislio da se oni osećaju."

Uze nekoliko fotografija tih svetionika, poče da ih okreće da bi video prideve i polako poče da mi ih objašnjava...

"Neki su se osećali stari, tužni... Drugi uspešni, srećm, korisni... Većina umorni... Ja sam ih popravljao i ostajao tamo po celu noć... Milovao sam njihova leđa sa spoljašnje strane, stavljao uho na njih i slušao sve što su imali da mi ispričaju. Spasli su tolike živote..."

Pogledah ga. Znao sam da svetionici nisu živi, ali on je o njima pričao tako životno i snažno da sam na kraju posumnjao...

Zagledah se u njega; i on je mene posmatrao, očekujući moju presudu. Nisam želeo da se složim s njim samo zato što je umirao. To ne bi bilo pošteno.

"Svetionici nisu živa bića, g. Martine", izjavih.

On ne reče ništa. Nastavi da me gleda još neko vreme.

"Šta znači biti živ?", upita me.

Mrzim kad neko postavlja pitanja za koja zna da su besmislena ili koja u sebi sadrže zamku ili na koja nema odgovora. Ništa nisam odgovorio.

"Biti živ znači... dati život", odgovori samom sebi.

"Dati život onima koji te okružuju. Sve što daje život živo je, zapamti to. Pomisli na sve te živote koje su spasli ti svetionici, živote koji nisu nestali u moru zahvaljujući njima..."

Odjednom se nasmeši. Mislim da se bio setio nečega iz ličnog života što je još bolje objašnjavalo ono *dati život...*

"Sa sedamnaest godina zaljubio sam se u jednu lutku..."

Nasmeja se tako glasno da se tri bolničarke iz Odeljenja intenzivne nege okrenuše.

"Bila je to prelepa lutka. Svakoga dana, u tri sata posle podne, prolazio sam pored te radnje i divio se njenom držanju, eleganciji kojom je nosila odeću, načinu na koji je posmatrala prolaznike i kako je svojom smirenošću davala dostojanstvo celom izlogu. Toliko mi se sviđala da nisam mogao da se zadovoljim time da je gledam samo spolja. Napunio sam osamnaest godina i zaposlio se tamo kao prodavač. Onda sam mogao da je čuvam, da je štitim od kupaca koji su uvek želeli da odnesu njenu odeću, jer su mislili da će im ona najbolje stajati. Tvrdim ti da s nje nikada nisu skinuli nijedan komad odeće; ja im to nisam dozvolio. Bilo bi krajnje ponižavajuće za nju daje ostala naga usred onog izloga."

Ponovo se osmehnu, ali ovoga puta primetih čežnju na njegovom licu.

"Znaš, mladi Dani? Svake večeri, nakon zatvaranja prodavnice, pustio bih neku pesmu i onda bismo nas dvoje zaplesali... To je bio naš trenutak, samo naš. Ona je bila živa... Jer je meni davala život...", pogleda me pravo u oči. "Želiš li da naučiš pravila kako da budeš srećan na ovome svetu?"

Iznenadih se, uopšte nisam očekivao jedno takvo pitanje odmah nakon priče o svetionicima kojima neko miluje leđa i lutkama koje uveče plešu s prodavcima.

Sada on stegnu snažno moju ruku. Veoma snažno...

"Želiš li, mladi Dani? Usuđuješ li se da čuješ pravila koja će ti doneti bezgraničnu sreću?"

Pre nego što sam uspeo da kažem da želim, pojavi se bolničarka i reče mi da moram da idem jer je isteklo vreme za posete.

Pobunih se malo. U to vreme nisam bio previše ratoboran, a osim toga, znao sam da g. Martin treba da se odmori.

Dok sam izlazio iz onog Odeljenja intenzivne nege s njegovim dragocenim stvarima, uplaših se da će moja buduća sreća umreti s njim... Da mi nikada neće ispričati ta pravila i da ću zauvek biti izgubljen...

12. Sve što nekada beše ljubav

7 ežite pojaseve."

Ona stjuardesa koja je toliko brinula o mojoj sigurnosti prenu me iz sećanja na čoveka koji je posedovao ključ moje večne sreće.

Sigurnost nasuprot sreći. U ruci sam držao okrugli srebrni svetionik u obliku monokla.

Ovoga puta, moja preklinjanja urodiše plodom da dobijem željeni predmet; ili je, možda, onog kontrolora iz obezbeđenja jednostavno ganula moja priča jer je i on u svom životu jednom upoznao nekog g. Martina.

Ono u čemu nisam uspeo bilo je da se oslobodim njenog mirisa; nakon jedne pobede, nisam mogao da mu tražim još jednu uslugu. Njen miris sada mi je bio iznad glave i mogao sam da ga osetim.

Pomislih da je to što mi ga nisu oduzeli znak da za to još nije nastupio trenutak...

Čvrsto stegnuh svetionik, kao što sam svojevremeno bio stegao ruku g. Martina.

Shvatih da je krajnje vreme da se okrenem poslu. Trebalo je pozabaviti se nestalim dečakom. Za manje od dva sata, njegov otac će poželeti da mi postavi gomilu pitanja, za koja je trebalo da imam neke spremne odgovore.

Krećući se prema pisti za poletanje, uključih elektronsku poštu na svom mobilnom telefonu i odmah dobih poruku koju mi beše poslao otac.

Nasmeših se. Tehnologija nije prestajala da me zadivljuje.

"Morate da isključite mobilni."

I policajci prerušeni u stjuardese takođe me zadivljuju.

Morao sam da vidim lice nestalog dečaka pre nego što avion poleti; to bi mi mnogo pomoglo, ali ona žena nije se odvajala od mene.

Želeo sam da mu vidim lice jer sam znao da bi me to više približilo njemu. Uvek bih osetio neku bliskost s nestalom decom čim bih im video lice... Jer bih se tada setio sopstvenog lica kad sam bežao, a sve mi je to davalo snagu da ih pronađem.

Ponovo pomislih na Džordžovu rečenicu da je bolje izgubiti se kao mali da se ne bi izgubio kao veliki. U tom periodu života nisam se baš slagao s tom tvrdnjom. Ja sam se bio izgubio kao mali, a i sada sam, kao veliki, potpuno izgubljen.

Ugasih svoj mobilni telefon.

Stjuardesa se udalji sva srećna nakon svoje male velike pobede.

Avion se spremao da poleti. Nesvesno napipah unutrašnji džep svoje jakne. Uvek sam to činio pre nego što bih krenuo na put automobilom, brodom ili avionom.

Osetih olakšanje napipavši malu crnu vreću u kojoj sam držao svoja dva prstena.

Jedan je bio očev. Skinuo sam mu ga s prsta na dan sahrane. Nikada ga nisam stavio. Moj otac se zvao Mikel, a na prstenu beše ostalo ugravirano samo *Mi*, ono *kel* tokom godina se beše izbrisalo.

To Mi označava mnoge stvari... Moj otac, moja sudbina, moj prsten, moja snaga... Moj4...

Iako ga ja još nisam bio dostojan... Kada je on nosio to *mi,* prstenje blistao jer je posedovao neverovatnu snagu...

Drugi prsten koji sam nosio bio je onaj koji mi je ona poklonila onoga dana kad me je najviše volela. Znam da je teško poverovati da ja znam kog me je tačno dana ona volela u najvećoj mogućoj meri.

Ali kunem vam se, kad se neka veza okonča, možeš tačno da se setiš kog je to dana

⁴ Sp. mi - prisvojna zamenica moj, moja, moje... (Prim. prev.)

bilo. Primetiš to... osetiš...

Pretpostavljam da je, dok prevaljuješ neki put, nemoguće videti uzvisine i nizine, ali kad se putovanje završi, možeš jasno da ih se setiš.

Znam da vam još nisam objasnio svoju vezu. A obećao sam vam. Trebalo bi da vam pričam o njoj, o tome kako sam je upoznao, kako me je zarobila, koliko sam grešaka napravio, zašto sam ih napravio i kako su one okončale ono što je nekada bila ljubav...

Džordž mi je jednom rekao da je nemoguće razumeti neku vezu ukoliko nisi video neki par kako se svađa, voli i zajedno spava.

Svađa, voli i spava...

Avion je poleteo i ja snažno stisnuh oba prstena; pružali su mi sigurnost da se ništa loše neće dogoditi... A sve zato jer je iz njih izbijala snaga osoba koje sam najviše voleo...

Zažalih što nisam video fotografiju nestalog dečaka, želeo sam da se vratini u dane kada sam ja bio izgubljeni dečak.

Nakon poletanja, odlučili da sklopim oči, da ne mislim na putovanje i da se još malo sećam dana koje sam proveo s Džordžom...

13. Naučiti padati pre nego hodati

akon uzletanja, vratih se trenutku kada je brod uplovljavao u luku Kaprija.

Džordž dohvati boksersku vreću i uprti je na leđa. Uplaših se da mu ortopedska noga ne popusti pod teretom one ogromne vreće koju sam ja nekoliko minuta ranije bio izudarao iz sve snage.

"Plašiš se da ću pasti?", reče spuštajući se mostićem preko kojeg je bilo teško preći i bez ikakvog tereta na leđima.

"Malo", odgovorih udaljivši se malo od njega, kako me ne bi zgnječio ukoliko se saplete.

"Nikada nisam pao. Ne boj se. Pre nego što su me naučili da hodam s ovom nogom, naučili su me da padam."

"Prvo da padnete, pa tek onda da hodate?", upitah radoznalo.

"Da, tako sam prestao da se plašim padova. A kad prestaneš da se plašiš padova, bolje hodaš, čak se usuđuješ i da potrčiš. U životu bi sve trebalo da bude tako. Prvo da padaš, a onda da hodaš."

Nasmeših se, približih mu se, želeo sam da zna da imam poverenja u njegov hod.

"Koliko ste godina imali kada ste ostali bez noge?", upitah.

"Isto koliko i ti kad si odlučio da pobegneš."

Nije se okrenuo, ali primetih njegov polusmešak prepun ironije.

Razbesneo me je.

"Nisam pobegao. To sam vam već rekao", bio sam uporan.

"Nego...? Šta se dogodilo?"

"Otišao sam", rekoh samouvereno.

Ništa me više nije pitao. Nastavismo da hodamo ne progovorivši ni reč punih trideset minuta.

Prelazili smo nemoguće uzbrdice, oštre okuke, dugačke ulice... On nikada nije menjao hod, kretao se uvek ujednačeno, uvek u istom ritmu.

Najzad stigosmo do jedne bele kućice.

Vrata behu otvorena. Nije upotrebio nikakav ključ.

Uđosmo, on snese vreću niz stepenište koje je vodilo do neke donje prostorije. Ja ostadoh da čekam kraj vrata.

Pomislih da odem. Beše to samo pomisao nastala usled toga što sam ostao bez njegovog uticaja.

Ali ne učinih to, znao sam da od njega imam još mnogo toga da naučim. Osim toga, moram da vam priznam da nisam želeo da ostanem sam.

Vratio se nakon nekoliko trenutaka krećući se istom brzinom kao dok je nosio vreću.

Uputismo se ka središnjem delu kuće. Ili prema onome što je meni izgledalo kao središnji deo. Cela kuća beše veoma mračna.

On zatim otvori glavne prozore kuće i pojavi se neverovatan balkon ništavila. Zbunih se; to beše pravo središte.

Izađoh na prelepu terasu i ostadoh zapanjen fantastičnim pogledom koji je obuhvatao skoro celu obalu Kaprija.

Nisam bio ni primetio da smo, prelazeći onolika brda i brežuljke, stigli do jednog tako uzvišenog mesta.

Ponekad se i u životu događa isto to: zbog napornog penjanja zaboravljaš da se neprekidno penješ i napreduješ.

Pogledah panoramu Kaprija i istog trenutka shvatih da sam pravi srećnik.

Odjednom primetih da je jedna strana obale ukrašena svetionikom čija me je velelepnost zadivila uprkos njegovoj udaljenosti.

Osim toga, to ne beše bilo koji svetionik, već jedan meni vrlo dobro poznat... Onaj čarobni svetionik zbog kog sam i odlučio da pobegnem na to ostrvo.

Potražih u džepu i izvadih srebrni svetionik ukrašen monoklom. Pogledah ga krišom; nisam želeo da Džordž sazna bilo šta o svemu tome. Potom pogledah model u prirodnoj veličini.

Bili su identični; jedan mali izrađen od srebra, a drugi ogroman, koji mi se činio zlatan. Ogroman je bio preda mnom, a kepec u mojoj ruci.

G. Martin mi reče da je taj svetionik na Kapriju njegov sin mezimac. Zbog toga ga je i ovekovečio u metalu.

Kakvu potrebu osetih da se sećam g. Martina, njegovih pouka, njegovog sveta...

Pogledah Džordža i shvatih da mi je potrebno da se njih dvojica spoje u tom trenutku tako prijatnom za mene. Jer sam u tom trenutku bio upravo tamo gde sam želeo da budem.

"Imate li fotoaparat?", upitah ga.

On klimnu glavom i ode da ga potraži u ladici jednog stočića u dnevnoj sobi. Uvek stočići i stvari koje se nalaze u njima.

Donese ga i ja videh da je to klasičan fotoaparat.

"Obožavam da razvijam fotografije", činilo se kao da se pravda, ali mislim da se zapravo hvalisao time. "To što nisu brze..."

"Vi ih razvijate?"

"Da, ako želiš, kasnije ću ti pokazati", pruži mi aparat. "Samo ti polako fotografiši, u ovom filmu ostalo je još samo dva snimka. Želiš li da fotografišeš zaliv?"

"Ne."

Uzeh fotoaparat i izoštrili sliku. On polako spusti pogled.

U pozadini se video neizoštren svetionik. Ponosit. A onda u objektivu ugledah uokviren svetionik.

Pokušah da ih zajedno zumiram. Bilo je teško.

Naposletku, nakon nekog vremena, po njegovom savetu, uspeo sam donekle da ih zumiram. Bio sam ponosan i ja.

Znao sam da ću, kada budem držao gotovu fotografiju u ruci, na poleđini napisati *sretan* ili *ponosan*. Oba prideva bila su prikladna. Iako sam već znao koji je pravi, onaj koji g. Martin beše napisao.

Džordž uze aparat nakon što sam snimio fotografiju i napravi jednu sa mnom i svetionikom u pozadini.

Uvek je znao o čemu razmišljam, šta tačno razmišljam.

Toliko je brzo škljocnuo da nisam stigao ni da se nasmešim niti da napravim bilo koji drugi izraz lica.

Čim je snimio fotografiju, film poče da se premotava svom brzinom. Činilo se kao da onaj film ciči od sreće što će najzad moći da se vrati u kućicu.

Čuvši taj zvuk, shvatih da je prošlo toliko vremena da sam ga takoreći zaboravio...

"Moramo da pozovemo tvoje roditelje", reče narušivši onaj zvuk i trenutak. "Brinuće se."

"Ja nemam roditelje", odgovorih hladno.

U njegovom pogledu primetih senku tuge.

"Onda porodicu koja te čuva... i voli."

Svidela mi se pauza koju je napravio između onog "čuva" i "voli". To je sigurno nešto značilo u njegovom svetu.

"Nemam ni nju", odgovorih.

Nisam lagao.

Brat me već godinama nije ni voleo ni čuvao. Da je rekao *"porodicu koja te trpi i podnosi"*, onda bih već morao da mu kažem istinu.

Sunce poče da se povlači, kao i uvek u to vreme.

On me je znatiželjno posmatrao.

"Da li si gledao *Veliku zemlju5?"*, upita me promenivši temu.

"Je l' to neki film?", upitah.

Prvo se osmehnu, a onda poče da se smeje.

"Jeste, to je film."

Priđe mi i prvi put me dodirnu.

Položi polako svoju ruku na moje rame.

"Svideo bi ti se. Govori o nekom čoveku koji se bori protiv svega. A takođe o veličanstvenosti sveta i našoj ništavnosti. Da li bi voleo da ga odgledaš?"

Dvoumio sam se. On je navaljivao.

"Možemo da ga pogledamo dok nešto večeramo, a onda da razvijemo film."

Ja sam se i dalje kolebao. On je nastavio da me ubeđuje.

"U ovom filmu ima fotografija napravljenih pre skoro sedam godina. Jedva čekam da ih vidim, čekao sam to toliko dugo... Ali pre toga želim da uživam u nečem veličanstvenom. Ako je nešto mistično, to treba naglašavati..."

Pogledah ga.

"Sedam godina niste razvili ovaj film?"

"Da."

"A zašto ga ranije niste razvili? Verovatno su snimci propali."

"Možda... Ali nisam imao više šta da fotografišem. Da propadnu ta dva preostala snimka nije mi se činilo ispravnim. To je film sa dvadeset četiri snimka, zaslužuje da se oseća do kraja iskorišćen...", napravi pauzu. "Osim toga, bilo bi mi teško da gledam te fotografije, jer sam pre nekoliko godina izgubio osobu koja se na njima pojavljuje."

Zavlada takva tišina da nisam bio u stanju da je prekinem. On je posmatrao obalu, a ja sam gledao njega. Upravo suprotno nego na onom brodu za Kapri, kada sam ja gledao vreću, a on posmatrao mene.

Tako prođe nekih dobrih desetak minuta.

Najzad odlučih da mu olakšam.

"Da li je taj film toliko dobar kao što kažete?"

Uspeo sam.

"Najbolji", ponovo postade veseo. "Nešto ću ti predložiti: ostani ovde tri dana, naučiću te kako da ojačaš uz sport, svake večeri gledaćemo životne klasike i polako ćemo razvijati fotografije... Osam pre svakog svanuća."

"A onda?...", upitah. "Nakon ta tri dana..."

Naslućivao sam odgovor, ali želeo sam da ga čujem iz njegovih usta.

"Onda ćeš morati da se vratiš. Ali važno je da tokom te tri noći zaustavimo svet."

"Da zaustavimo svet?"

Klimnu glavom.

Ponovo mi dodirnu rame, ali me ovoga puta blago pomilova i po kosi.

"Zar nikada nisi zaustavio svet?"

"Šta znači 'zaustaviti svet'?"

"Zaustaviti svet znači svesno odlučiti da izađeš iz njega da bi usavršio i sebe i njega. Da bi mogao bolje da se krećeš i pokrećeš njega.

5 The big country ("Velika zemlja").,,film Vilijama Vajlera iz 1958. godine. (Prim. prev.) ... ,

"Za to vreme trebalo bi da pokušaš da ti niko i ništa ne stvara probleme. Da se hraniš lepom književnošću, dobrim filmovima, a naročito razgovorom s jedinom osobom koja te na ovom svetu nadahnjuje. I znaš šta...?"

"Šta?", rekoh uzbuđen i očaran.

"Svet će te posle toga nagraditi. Svet pomaže onima koji ga pokreću. A to su oni koji ga zaustavljaju. Da li ti želiš da pokrećeš svet ili da on pokreće tebe?"

"Da ga ja pokrećem", rekoh samouvereno. "Da pokrećem ja njega!"

On mi se pridruži i poče da viče zajedno sa mnom:

"Da ga pokrećem, da ga pokrećem."

I sve ono što ćemo pokrenuti... Zaustavljajući ga...

14. Ruka puna nade i jedan blanko ček

onom avionu za Napulj shvatih da, od poslednjeg puta kad sam to učinio zajedno s njim, više nikada nisam zaustavio svet.

Ne znam zašto sam pridao tako malo značaja njegovim poukama, niti kako sam mogao da ih zaboravim.

A činjenica je da sam stvorio i naučio mnogo toga kad sam zaustavio svet...

Iako sam verovatno prestao da zaustavljam svetove jer nisam mogao da nađem nekoga s kim bih to činio.

Džordž me je upozorio da su potrebne dve osobe da bi se svet zaustavio. Jer jedan čovek nikada nema dovoljno snage da ga sam zaustavi.

Avion je sleteo pokazujući da moj svet u tom trenutku nije prestajao da se okreće.

Čim smo sleteli, uključih svoj mobilni i ugledah lice nestalog dečaka. Imao je blizu deset godina, a na licu su mu se ogledale neverovatna životnost i sreća.

Roditelji uvek šalju najlepše fotografije svoje dece, one na kojima su najlepša, najzdravija, iako su meni uvek potrebnije one druge, one na kojima su tužna, ljuta ili pomalo zgađena.

Dečja lica mnogo se menjaju u zavisnosti od osećanja, tako da, ukoliko nemaš pravu fotografiju, lako može da ti se dogodi da pronađeš pogrešno dete.

Dečak je bio nestao dva dana ranije. Bio je, zapravo, otet, sudeći po dokumentaciji koju mi otac beše priložio.

A uz i-mejl beše priložio i pismo koje im je poslao navodni otmičar.

Nisam ga pročitao, to nikada ne činim; uvek pre toga želim da upoznam roditelje, da posetim njegovu školu, da vidim detetovu sobu... Pre nego što dođem do kraja filma, moram da ga osetim od samog početka.

Prvo moram da shvatim dete, zatim oca, i tek na kraju mogućeg otmičara.

U tom trenutku policija još nije bila obaveštena. Roditelji skoro uvek poštuju uslove osobe kod koje se nalazi njihovo dete.

Ali nakon sedamdeset dva sata, predomisle se i pozovu je. To je najduže vreme koliko mogu da izdrže bez svog deteta a da ne oglase njegov nestanak na sve četiri strane sveta.

Na osnovu očeve priče, dečak je izašao iz škole u pet sati i više se nije vratio kući. Niko nije video da je ušao u neki sumnjiv automobil. Nije bilo više nikakvih tragova...

Priča je počinjala kao i mnoge druge: dečak koji nestaje s lica zemlje bez traga i glasa. Uvek tako počinju...

Iako sam ja oduvek smatrao da to baš i nije istina. Jedan dečak ne može da nestane tek tako. Ili ode ili ga odvedu. Nema trećeg. A ako ode, to znači da mu je život veliko sranje.

U mom poslu najgore je kada otkrijem da je dete zaista oteto i da je takoreći nemoguće pronaći ga. To se s vremena na vreme dogodi, nisam ni ja nepogrešiv...

Jer na ovom svetu postoje ljudi koji odvode decu, zatvaraju ih i muče bez ikakvog razloga.

Prezirem takve ljude... Kada sretnem nekog takvog, u stanju sam da ga ubijem. Uvek moram da se uzdržavam, iako znam da jednom neću moći i da ću počiniti neku ludost.

Moja mržnja prema nekome ko jednom detetu oduzme deo detinjstva neizmerna je. Po mom mišljenju, to je jedan od najvećih zločina koji postoje, ta krađa nevinosti...

Na izlazu s aerodroma čekao me je dečakov otac.

Znao sam da je on čim sam ga ugledao; nije trebalo da nosi nikakav natpis niti da

bude u nekoj posebnoj odeći. Njegove oči bile su znak raspoznavanja... U njima se video umor, videlo se da uopšte nije spavao od trenutka kada mu je sin nestao.

Pružio mi je ruku i istovremeno jedan ček. Ruka mu beše puna nade; a ček blanko, neispisan.

"Napišite koji god hoćete iznos. Vaš je ako mi pronađete sina", beše prvo što mi je rekao.

Prihvatih njegovu ruku, a ček odbih. Nisu mi bili potrebni nikakvi podsticaji.

Moj pokretač uvek je bio isti, pronaći dete. Naplaćivao sam koliko sam smatrao opravdanim; to nikada nisu bile prevelike sume.

Ako bih iskoristio jednu takvu situaciju, ne bih bio ništa bolji od samog otmičara.

Trudio sam se da izgledam što hladnokrvnije. Hladnokrvnost je važna u mom poslu. Nade umerene; to sam s vremenom naučio.

Uđosmo u automobil. Beše to veoma skupo vozilo.

Kada smo krenuli, nežno pomilovah vrećicu s prstenjem. Odmah zatim pogledah oca. Jedva je vozio; mislim da to već duže vreme nije činio. Verovatno je imao vozača, ali toga dana nije želeo da ga povede. Sigurno o nestanku nije ispričao ni svojim najbližima.

Ponovo se usredsredih na njegove oči natečene od nespavanja i proplakanih noći. Od te kombinacije najviše oteknu.

"Učiniću sve što je u mojoj moći", rekoh mu.

Iznenadio sam se izgovorivši naglas tu rečenicu. Ne znam zašto sam to rekao, valjda zato što sam bio potresen sopstvenim raskidom ili su me možda njegove oči previše podsetile na moje kada sam s deset godina izgubio g. Martina.

A mnogo sam plakao zbog njega... Bolničarka mi je sledećeg dana rekla da mu se stanje pogoršalo i da mu je ostalo još samo nekoliko dana života.

Pomisao da g. Martin polako umire na Odeljenju intenzivne nege i da sam ja jedina osoba na svetu koja brine za njega bacala me je u potpuno očajanje.

A najgore beše to što mi nisu dozvoljavali da ga vidim, jer je trebalo i ja da se operišem, a on nije bio u stanju da prima posete.

Toliko sam plakao u onoj praznoj sobi koju nikada nismo stigli da podelimo...

Mnogo sam se plašio da će umreti. Plašio sam se da ću ga izgubiti i da nikada neće uspeti da mi ispriča kako se postaje srećan.

Izgubiti nekoga koga nisi stigao ni da upoznaš izaziva osećaj strašne nemoći.

Sećam se kako sam, kad god bi se otvorila vrata moje sobe, očekivao da je to bolničarka koja je došla po mene.

Ali niko nije dolazio... Tih dana kada nisam mogao da ga vidim izvadili su mi krajnike, oporavio sam se i pregledao sve stvari g. Martina...

Znao sam napamet skoro sve njegove fotografije svetionika; kao da su bile slajdovi neke uspešne mladalačke kolekcije. Imao sam čak i neke omiljene, koje sam razvrstao po zemljama.

Konačno, nakon dva dana bez ikakvih vesti, kada sam već bio izgubio svaku nadu i čak se spremao da se vratim kući... pojavila se bolničarka...

Odlučih da se ponovo prebacim u taj trenutak mog detinjstva. Bilo mi je potrebno da odagnam očevu tugu dok ne stignemo u njegovu kuću i ne budem dobio priliku da vidim dečakovu sobu.

Ponovo pogledah njegove oči i shvatih koliko sličnosti ima u svim tužnim očima.

Njegov pogled bio je savršena ulaznica za povratak u moju prošlost...

15. Moje drugo Odeljenje intenzivne nege

ada sam drugi put kročio na Odeljenje intenzivne nege, više se nisam kretao polako već užurbano, jer sam se plašio da će me odande brzo izbaciti

Odjurih do mesta gde sam poslednji put video g. Martina, ali tamo više nije bilo nikoga. Samo prazan krevet sa skupljenim dušekom. Mrzim kad ih tako nameste; to je znak velike nesreće...

Uplaših se onog najgoreg... Bolničarka me pogleda onim čudnim izrazom lica osobe koja ne želi da bude prenosilac loših vesti, ali zna da to mora da učini.

"Nalazi se u delu za najteže slučajeve", reče bez imalo ulepšavanja.

Nisam ni znao da na Odeljenju intenzivne nege postoji krilo za najteže slučajeve. Mislio sam da je već dovoljno ozbiljno biti na pomenutom Odeljenju. Zapitah se da li postoji i neko krilo za strahovito teške slučajeve...

Kasnije me je život često podsećao na to da uvek postoji gore od goreg i bolje od boljeg.

Bolničarka me odvede do nekih vrata koja behu zatvorena. Sticao se utisak da taj ulaz vodi u neku drugu prostoriju potpuno izolovanu od ostalih bolesnika, vizu- elno, a i zvučno.

Pretpostavljam da niko ne želi da vidi drugu osobu kako umire, pa čak ni one koji su na samrti.

Otvorih vrata i u onoj mukloj prostoriji zatekoh još pet ili šest bolesnika... Poslednji od njih bio je g. Martin...

Imao je tri puta više cevčica nego kada sam ga video poslednji put. Sve mu je to pomagalo da diše, držalo njegovo srce pod kontrolom i služilo za izbacivanje i unošenje svih vrsta tečnosti u njegovo telo.

Namignu mi. To mi dade snage da se ne srušim.

Krenuh prema njemu. Stadoh pored njega, blizu, veoma blizu. Osetih kako diše; disanje mu beše mnogo slabije nego kad sam ga čuo poslednji put.

"Jesu li te operisali? Jesi li dobro?", behu njegova prva dva pitanja.

"Da, dobro sam, g. Martine."

On se osmehnu i blago mi dodirnu vrat na mestu gde su se ranije nalazili krajnici.

"A vi?"

Odmahnu rukom nezainteresovano, kao da kaže 'Takav je život...'

Postoji taj pokret, to mogu da vam tvrdim, koji kaže sve ono što sada pokušavam da vam objasnim.

Ponovo spustih njegove najdraže predmete na drugi stočić pored njegovog kreveta.

Taj stočić beše mnogo manji. Valjda zato što se, s dolaskom smrti, i stočići smanjuju. Više skoro da i nemaš šta da čuvaš, pa ti zato nije ni potrebno mnogo prostora...

Nasmeja se ugledavši one fotografije svetionika i one koverte s brojevima u njima.

"Znaš li šta znače ti brojevi unutra?"

Odmahnuh glavom. Nisam uspevao da izustim gotovo ni reč, strahovao sam da bi svakog časa mogao da umre.

"Moj otac je igrao poker", glas mu je takođe bio veoma slab, ali uspevao sam sve da ga razumem. "Kad sam bio mali, u kuću su nam svake večeri dolazili neki muškarci da igraju karte. Donosili su cigare, piće i kartali se u salonu po osam ili deset sati bez prekida. A ja sam spavao u istoj toj prostoriji. Na jednom kauču u krajnjem uglu sobe. Otac me je terao da tu spavam jer je tako mogao da motri na mene jednim okom, dok bi drugim odmeravao svojih pet karata. Poker je voleo isto koliko i mene. Bio je prava ljudina;

prerano je izgubio svoju ženu, pa nije želeo da izgubi i detinjstvo svoga sina.

Ja sam ga uvek posmatrao s divljenjem dok bi igrao karte. Obožavao sam da gledam te partije pokera pune preokreta i uzbuđenja. Gledao bih kako jedni gube, drugi dobijaju. Iz noći u noć, sreća se preokretala, a s njom se smenjivali dobitnici i gubitnici. Od tolikog posmatranja i uživljavanja, na kraju sam čak i zatvorenih očiju mogao da pogodim ko blefira, ko ima triling ili ful. A sve to po načinu na koji su disali, po paljenju cigara ili neznatnoj promeni u načinu ulaganja ili govora.

Bili su to takoreći neprimetni detalji, ali za mene oni behu deo gramofonske ploče iz mog sna, i mogao sam da razlikujem nijanse kako u snu, tako i u budnom stanju. Postao sam pravi stručnjak, i povremeno sam svom ocu pomagao da pobedi.

Kada sam napunio sedam godina, zaljubio sam se u tu nekontrolisanu strast koju nazivaju 'igra'. Iako sam ja igre oduvek nazivao 'život'. Život na sreću, jer, zar i sam život nije sreća, šta ti kažeš, mladi Dani?"

Klimnuh polako glavom. Nisam mogao da prestanem da ga gledam. Iz pogleda mu je izbijao čas umor, čas strast.

"Kada sam bio malo stariji, počeo sam da igram poker", nastavi on. "Ali to je bila njegova igra. Nikad nisam uspeo da budem bolji od svog oca. On me je svemu naučio, ali ga nikada nisam nadmašio. Herc, karo, tref i pik bili su njegova strast, ali ne i moja. Naučio me je osnovno pravilo koje može da se primeni u svakoj igri: "*Uvek ulaži ono što ti nije potrebno.*" To je najvažnija stvar ako ne želiš da uništiš svoj život i život svih koji te okružuju... 'To nikada nemoj da zaboraviš, nikada', preklinjao me je otac mnogo puta.

S deset godina igrao sam s polovinom svog džeparca; sa dvadeset, s polovinom svoje plate. Ali nikada nisam gubio kontrolu; uvek sam ulagao ono što mi nije potrebno, ostatak je bio za život. A naučio me je i da moram biti veliki u pobedi koliko i u porazu. I gubiti može biti prijatno, jer onda bolje razumeš vrednost pobede. Osim toga, s vremenom, gubici se uvek na kraju pretvore u dobitke."

Nekoliko trenutaka nije disao. Činilo se kao da se gasi, ali pre nego što sam uspeo nekoga da pozovem, on nastavi kao da se ništa nije desilo. Bio je zlovoljan.

"Deset godina sam tražio svoju igru. Moj otac je tvrdio da svi imamo svoju igru, neku zbog koje se osećamo u skladu sa samima sobom i koja nam pomaže da se naš adrenalin oslobodi na najprijatniji mogući način. Poker nikada nije bio moja igra, kao ni blek-džek, konjske trke ili trke pasa. A ništa nisam osećao ni igrajući sportsku prognozu ili loto. Sve dok se nije pojavila ona, a sa njom i igra mog života..."

Poče da pretura po kovertama s brojevima. Nije mu bilo lako, jer su mu prsti bili puni cevčica i flastera, ali nije odustao dok nije pronašao ono što je tražio.

Iz jedne koverte izvadi nekakav spisak brojeva, kao i fotografiju jedne devojke. Ne znam kako je ranije nisam bio primetio.

Na fotografiji, devojka beše obučena u neko neobično odelo koje je pomalo podsećalo na uniformu. Fotografija beše snimljena sa spoljašnje strane nekog zamka.

Ona je pušila, odsutnog pogleda. Imala je držanje manekenke ili se to meni samo bilo učinilo.

"Fotografisao sam je tokom jedne pauze", nasmeši se i tada prvi put ugledah njegove zube. "Zaposleni su svakih sat vremena mogli da napuste kazino na nekoliko minuta i izađu da popuše. Ja bih uvek prekidao igru u isto vreme kad i ona i posmatrao je iz daljine. Bilo je neopisivo zadovoljstvo posmatrati je iz daljine. Verovatno najviše zbog toga što mi je uvek bila blizu, sasvim blizu... Na manje od deset centimetara od mene svake večeri.

Ona je bila glavni šef stola za rulet u kazinu smeštenom u jednom božanstvenom zamku.

Mene rulet nikada nije privlačio, sve dok nisam video nju kako baca lopticu. Bacala ju je s takvom elegancijom i okretala rulet tako strastveno daje zvuk koji je proizvodila takoreći izazivao zavisnost. Kunem ti se da su ljudi, kada bi ona odlučivala sreću, ulagali trostuko više. Ja bih samo stajao u njenoj blizini. Posmatrao bih je, mirisao je, osećao je i povremeno joj davao žetone da ih stavi na brojeve 17 i 19.

To su bili moji prvi srećni brojevi; kasnije su se promenili. A još kasnije su se u potpunosti promenili..."

Bolničarka se vratila s još više lekova i on prekinu priču na nekoliko minuta. Mislim da nije želeo daje svako čuje. Zbog toga sam se osetio izuzetno važnim.

Kada je ona otišla, nisam mogao više da izdržim da ga ne pitam ono što mi se vrzmalo po glavi još otkako beše počeo da priča tu priču:

"I da li ste se oženili njome?"

Nasmeja se i odmah se zakašlja. Ovoga puta to mi ne beše važno.

"Nikada nisam progovorio s njom ni reč. Nikada... Gledao sam je stotinu puta iz blizine i bezbroj puta izdaleka. Kad bi joj promenili kazino, pratio bih je gde god bi je poslali i nastavljao da radim isto. Iz blizine i iz daljine, posmatrana i željena.

I s godinama, želju koju sam osećao prema njoj preneo sam na igru.

Svu tu ljubav preneo sam na rulet. Kad god bi njena ruka dodirnula onu lopticu, ja sam igrao s njenom magijom. Bio je to jedan od načina da vodim ljubav s njom, da osećam da radimo nešto zajedno... Tako pronađoh svoju igru, svoju strast i svoje zadovoljstvo... Od tada je sve izmaklo kontroli, a ja sam postao profesionalni kockar."

G. Martin zgrabi još nekoliko koverata, izvadi neke papire pune naškrabanih brojeva i pokaza mi ih.

"Svaki papir pun brojeva odnosi se na rulet u određenom kazinu. Cifre ispisane crvenom bojom predstavljaju dobitne brojeve. Ako igraš na njih, uvek ćeš pobediti, koji god bio sat, dan ili godišnje doba..."

Začudi me takva neopoziva tvrdnja. Rulet nisam igrao nikada, ali nije mi se činilo daje to toliko jednostavna igra.

"To je nemoguće. Ne možete znati koji će brojevi pobediti, a sve i da možete, kad zamene rulete, dobitni brojevi se takođe menjaju, zar ne?", upitah.

"Ne...", nasmeši se. "Toliko sam puta bio u raznim kazinima da mogu da ti tvrdim da nije važan rulet, već mesto gde je postavljen. Od sile teže i slučaja uvek zavisi koje će brojeve izabrati sudbina", reče sa začuđujućom samouverenošću.

Pokupi sve koverte i pruži mi ih.

"Tvoji su. Vrede mnogo novca. Želim da ih ti imaš, mladi Dani, i igraj samo kada osetiš potrebu."

Uzeh tu gomilu izgužvanih papira ne znajući šta da kažem. Niko me u životu još nije navodio da uđem u svet igre.

"A ona?", upitah. "Da li je umrla?"

Nije odmah odgovorio. Dugo je ćutao.

"Izgubio sam je iz vida pre nekoliko godina... Celog života sam išao za njom."

"Da biste joj rekli šta osećate...?", zapitkivao sam.

"Ne", nasmeja se tako da sam ovoga puta uspeo da mu vidim i deo nepca. "Da bih je gledao iz daljine i iz blizine. Postoje osobe na ovom svetu, mladi Dani, koje te hrane samim tim što ih gledaš. Nije ti potrebno ništa više. Daju ti energiju..."

"Energija." Isti pojam koji ću nekoliko godina kasnije čuti iz Džordžovih usta...

Međutim, u ono vreme nisam razumeo ništa o tom ruletu, o toj tajanstvenoj devojci, niti o toj energiji.

Ja sam mislio da će mi otkriti ključ sreće, a on mi je pak pričao o zavisnosti i

ljubavnom kukavičluku.

Ne rekoh mu o čemu razmišljam, ali on ponovo pročita moje misli.

"Sreća ne postoji, Dani", bio je to jedan od retkih slučajeva kada nije dodao ono 'mladi'. "Može se biti srećan samo svaki dan. Ako misliš na opšti pojam sreće, sve se ruši od sopstvene težine. Pogledaj kroz prozor..."

Pokaza mi na jedan mali prozor, takoreći minijaturan, koji je gledao na ulicu. Priđoh. Užasnu me saznanje da najteži bolesnici nemaju ogromne prozore... A vrlo im je potrebna ta spoljašnjost da bi mogli da se oproste od sveta.

"Vidiš li sve te ljude koji hodaju bez ikakvog smisla, ali u određenom smeru?", upita me.

Pogledah te ljude, samo ne znam kako ih je on uopšte video. Odande gde sam se ja nalazio nije mogao da vidi ulicu.

"Vidim ih", odgovorih.

"Primećuješ li kako svi idu nekuda, s nekim ciljem? Ni ti ni ja ne bismo se ovog trenutka menjali s njima. A to je zato što nam se sviđa naš život, naše lice, naš put... Ne možemo da shvatimo kuda idu, šta to treba da urade...

Ali noću se sve to menja... U ranu zoru, obrati pažnju na visoke zgrade i videćeš da ima vrlo malo svetala koja gore, vrlo malo. Skoro svi spavaju, samo su malobrojni budni... A to su oni koji traže i koji pronalaze. U tim kasnim noćnim satima, kada svi spavaju, oni se vole ili uživaju u dugim razgovorima... I to osećanje i te reči menjaju njihov život.

Mladi Dani, u svoj život uvek moraš da uneseš više noći nego dana...

A kad se ponekad izgubiš i nemaš određen cilj, igraj se onoga 'šta bi neko drugi uradio da je na mom mestu'..."

Zavlada tišina nekoliko trenutaka. Ponovo beše zaćutao. Ovoga puta trebalo mu je mnogo više vremena da ponovo progovori. Primetih da teško dolazi do daha.

Glasno izgovorili njegovo ime tri puta, ali on se nije odazivao. Čak ni kada sam mu čvrsto stegnuo ruku...

Na kraju pokušah da nastavim razgovor kao da se ništa nije dogodilo.

"Šta bi neko drugi uradio da je na mom mestu?", ponovih.

Tada se on prenu; činilo se kao da ga razgovor hrani. Dobijao je snagu pričajući mi o tome.

"Da, upravo tako. Pronađi nekoga s kim ćeš razmenjivati energiju i upitaj ga šta bi radio da dva dana može da bude u tvojoj koži. Šta bi u životu promenio? Kako bi se ošišao? Šta bi jeo? Kakvim bi se aktivnostima bavio?… Konačno, kako bi živeo tvoj život da privremeno može da se nađe u njemu?"

"I to deluje?"

"Naravno da deluje...", osmehnu se. "Ja sam se toga igrao bezbroj puta i to mi je uvek davalo podsticaj da nastavim dalje. Ali da bi to mogao da izvedeš, moraš da pronađeš nekoga s kim možeš da se igraš, a to nije lako. Ta osoba mora da bude posebna i mora da ume da te posmatra spolja, da bi mogla da ti da drugo viđenje tvog života kada budeš izgubljen..."

Pogledah ga nekoliko puta ne znajući kako da podnesem toliku snagu. On ponovo poče da se gasi. Disanje mu se ujednači nakon te poslednje rečenice, linije se ubrzaše i svi aparati koji su ga okruživali počeše da pište.

Znao sam šta treba da ga pitam da bi se odmah povratio.

"A da se mi malo igramo?"

Volja mu se povrati, aparati zaćutaše, iako mi je već bilo jasno da to neće potrajati. Gubio sam ga.

Pogleda me s velikom ljubavlju. Pomilova me po licu, usnama, vratu i naposletku po

rukama.

"Mnogo bih voleo, mladi Dani... Ali moje vreme ističe..."

On načas ućuta i ja pomislih da je to kraj. Ali ostalo je još nešto što je želeo da mi ispriča. Pogleda svetionik-monokl. Uze ga i stavi mi ga u ruku.

"Za tebe je... Da me ne zaboraviš. To je svetionik s Kaprija koji mi je mnogo drag, to mi je sin mezimac. Kad pronađeš fotografiju na kojoj sam ga slikao, videćeš da sam na poleđini napisao *magičan*. Magičan je i pomaže ti da osetiš njegovu magiju... Ako nekad budeš imao problema, idi tamo, moj sin mezimac će te čuvati...

Zatamnjeni monokl prikačen za njega služi za posmatranje oblaka... Neko vreme radio sam u svetu filma i bio sam zadužen za procenu vremena potrebnog da se oblaci raziđu i ponovo pojavi sunce... Moraju to da znaju kako bi mogli da snimaju s istom vrstom svetlosti i izbegnu njeno mešanje...

Dio sam dobar u tome... Uvek sam bio dobar u svemu vezanom za svetionike, oblake, sunce, more i vetar.

Ako staviš monokl na oko i pogledaš oblake, primetićeš sunce iza njih i osetićeš brzinu vetra, po čemu ćeš znati kada će sunce ponovo zasjati. Spojio sam ih jer je ovaj svetionik čista magija, a pogoditi kada će se sunce ponovo pojaviti, takođe je nešto izuzetno magično...

Zapamti, ako ti jednoga dana zatreba magija, odi na Kapri..."

Poče da diše s velikim naporom. Svi aparati ponovo zapištaše kao ludi.

Pozvah bolničarku iz sveg glasa. On je odlazio, a ja sam bio uplašen i tužan.

Odjednom me g. Martin pozva pogledom: želeo je da mu se približim. Stavih svoje uho na njegova usta i on ponovi tri ili četiri puta neke reči koje nisam razumeo.

Izgovarao ih je stalno u istom tonu, istom snagom. Bila je to poruka za mene, ali nisam uspevao da je shvatim jer više nije govorio razgovetno...

Na kraju se poruka prekinu i g. Martin me napusti.

Pogledah ga i odjednom osetih kako u moje telo ulazi neka energija koja me ispunjava smirenošću i srećom.

Izgledalo je kao da njegova energija prožima celo moje biće.

Lekari i bolničarke bezuspešno su pokušavali da ga vrate u život... Ali ja sam znao daje već bio otišao.

Stegnuh mu ruku što sam jače mogao, zahvalih mu i poljubih ga u obraz...

16. Neshvatanje tuđih suza

onovo zaplakah u onom automobilu pored nepoznatog oca.

Ne mogu da se setim g. Martina a da ne briznem u plač. Sećam se da mi je jednom sin jedne plesačice rekao da ljudi mogu samo da prasnu u smeh ili briznu u plač, i da ta dva osećanja vrede takvih muka.

Dečakov otac me je gledao začuđeno, moja tuga ga je zbunila, ali ništa ne reče. Veoma je teško shvatiti tuđe suze ako nemaš sve podatke...

Mislim da sam u tom trenutku shvatio da sam zbog g. Martina zapravo odlučio da se bavim traženjem nestale dece.

Na neki način, kad sam se izgubio prvi put, nije to bilo na onom brodu za Kapri, već na onom Odeljenju intenzivne nege prepunom nežnosti i bezgranične strasti.

Jer je g. Martin bio strastven čovek, čovek koji je voleo neverovatne stvari.

Imao sam sreće da ga sretnem, budući da moje desetogodišnje telo i um nije prisvojio neki opaki zlikovac ili razvratni peder. Naleteo sam na divnu osobu koja je pokušala da me nauči koliko je na ovom svetu važno biti drugačiji.

Malo je ljudi koji ne pokleknu pred mediokritetskim načinom života.

Ja tražim nestalu decu, mislim da je to moj način da pobegnem od konvencionalnosti, od mediokritetstva...

Osim toga, mislim i da mi to dobro dođe, jer mi deo deteta i kepeca u meni pomaže da ih shvatim, da saosećam s njima i njihovim problemima. To je kao da stupam u vezu sa svojim izgubljenim "ja", što me odvodi do same njihove suštine...

Pogledah oca i osetih da ima želju da mi ispriča sve. Da me opskrbi podacima, da se oseti korisnim... Ali ja sam znao da bi me to takođe odvelo na pogrešan put. Bolje bih shvatio oca nego sina.

Reših da izbegnem njegov pogled, ali znao sam da će mi se uskoro obratiti, jer je nekoliko sekundi ranije već bio uspostavio vizuelni kontakt sa mnom.

"Imate li vi dece?"

Beše to druga stvar koju je rekao nakon onoga vezanog za ček i nešto najgore što je mogao da me pita.

Zbog toga što je to jednostavno pitanje bilo usko povezano s našim raskidom, s njom i s našim velikim problemom...

Ja, ona i željena deca.

Znam da moram da vam pričam o njoj. Odavno već izbegavam da pričam o našem raskidu i njegovim uzrocima.

Ali pre toga moram da vam završim priču o svom životu sa Džordžom, jer u suprotnom nećete moći da me razumete.

Eh, kad bismo uvek pokušali da shvatimo neku osobu pre nego što je osudimo! I kad bi ljudi bili u stanju da budu iskreni i da nam ispričaju svoj život kako bismo ga procenili uz razumevanje.

"Nemam dece."

Morao sam da mu odgovorim.

"Ja imam samo njega", objasni mi.

Ne reče više ništa jer se potresao i ponovo zaplakao. Znao sam da je trebalo da ga smirim pre nego što se vratim u svoju prošlost. To je trebalo; ne možeš da se vraćaš svojim uspomenama ako pored sebe imaš nekoga ko pati.

Osim toga, uz posao je išlo i razumevanje.

"Ne mora da znači da mu se dogodilo nešto loše", rekoh. "To što ga je neko oteo ne

mora da znači i da će ga povrediti... Mnogi ljudi..."

Prekinu me besno.

"Zar niste pročitali dokumenta koja sam vam poslao?", prodra se.

Odmahnuh glavom.

"Ja sam sudija za slučajeve pedofilije. Strpao sam više od stotinu pedofiličara u zatvor", vikao je jače nego što sam ja urlao na onog policajca iz obezbeđenja na aerodromu. "Nemojte mi govoriti da neće biti ništa, jer ako pročitate pismo otmičara, shvatićete da je čovek koji je odveo moga sina pedofil kojeg sam osudio na osam godina zatvora..."

Ne odgovorih mu...

Nisam se baš poneo kao profesionalac.

Bio me je poneo moj lični život. Taj podatak je sve menjao, iako sam znao da ni to nije konačno.

Možda je to pismo lažno. Dešava se da dete pobegne zbog nedostatka ljubavi. Ako vidi da se njegov otac više brine za drugu decu nego za sopstvenog sina, to mu može pružiti dovoljan razlog da pobegne i privuče pažnju lažnim pismom.

Odlučili da ga više ne gledam. Znao sam da sam donekle izgubio njegovo poverenje.

Bili smo već sasvim blizu broda koji će nas odvesti na Kapri. Taj trajekt se ponovo vraćao u moj život; nimalo se ne beše promenio nakon tolikih godina.

Uđosmo automobilom u odeljak za vozila i ja iskoristih priliku da se vratini svojoj *Velikoj zemlji...* Onom prvom genijalnom filmu koji sam u detinjstvu gledao sa Džordžom na Kapriju.

Obećavani da ću vam kasnije pričati o njoj i o razlogu našeg raskida.

17. Snaga jednog doživljaja prilikom prelaska u drugo telo

ledali smo *Veliku zemlju* i Džordž je bio u pravu, osećao sam se isto kao Gregori Pek. I ja sam bio neko ko pokušava da se bori protiv pravila, ispravnosti i svega onoga što su ljudi očekivali od mene.

Osećao sam sve to, a imao sam samo trinaest godina. Nisam želeo ni da razmišljam šta će biti kasnije.

Divio sam se beskrajnom prostranstvu Zapada i majušnosti ljudskih bića... To me je mnogo podsećalo na naš boravak na Kapriju.

A činilo se kao da smo Džordž i ja jedini stanovnici onog grada. Dve patuljaste figurice najednom ogromnom ostrvu.

Udahnuh duboko i osetih sopstvenu sićušnost naspram veličanstvenosti prirode.

I tog istog trenutka shvatih da bih s njim mogao da igram *"šta bi neko drugi uradio da je na mom mestu"*... Džordž je bio savršena osoba da s njim uživam u igri g. Martina.

Pogledah ga pravo u oči. Poželeh to da ga pitam, ali me je bilo sramota.

"Da li ti se svideo film?", upita me.

"Veoma."

Ponovo ga pogledah i ovoga puta se usudih.

"Hoćete li da se igrate sa mnom 'šta bi neko drugi uradio da je na mom mestu'?"

On se nasmeja.

"Pričaj."

I ja mu sve ispričah. Ispričao sam mu o g. Martinu, o ulasku u drugu osobu kad je potpuno izgubljena. O savetima koje bih joj dao kad bih dva dana bio na njenom mestu, a potom otišao.

On me je slušao i činilo se da mu se mnogo sviđa to što čuje. A ja sam bio presrećan osetivši po drugi put kako se neka starija osoba prema meni ophodi kao prema odraslom biću.

Kada sam mu sve objasnio, on mi reče da mu se predlog veoma dopada, ali da bi pre toga trebalo malo bolje da se upoznamo. Smatrao je da je potrebno ući malo dublje u osobu čiji život želimo da promenimo.

Malo porazmislih, a onda shvatih da je u pravu.

Predložio mi je da odemo da zajedno razvijemo fotografije.

"Podeliti s nekim njegovu strast, najbolji je način da tu osobu upoznaš", reče mi.

Svide mi se predlog, tako da pristadoh.

Njegova laboratorija nalazila se dva nivoa ispod dnevne sobe, gde smo bili odgledali *Veliku zemlju*.

Da bismo tamo stigli, morali smo da siđemo pedesetak stepenika. Podzemni sobičak mirisao je na more, a zidovi mu behu od krupnog kamena.

Imao sam osećaj da se nalazim nasred ostrva.

A najbolje od svega bilo je to što nisam osećao nikakav strah... Bio sam sam pored jednog neznanca u podrumu koji je ličio na podzemnu tamnicu i osećao sam se izuzetno prijatno.

Jedino što sam osećao bio je umor. Ne sećam se koliko sati nisam spavao. Osećao sam bolove u telu, ali mije sva ta iscrpljenost izazivala prijatnost.

On odmah poče da razvija fotografije. Usput mi je objašnjavao ceo proces. Ja nikada ništa nisam razvio i bio sam zadivljen preciznošću tehnike, vremenom koje mora da se ispoštuje i onim zanosnim osvetljavanjem koje je proizvodila crvena sijalica.

"Razvijanje je kao pecanje", reče Džordž. "Kao kad pecaš znajući da ćeš uhvatiti

nešto što si sam stvorio."

Odjednom shvatih da, sa sredine onog podzemnog sobička, visi ogromna crvena bokserska vreća koju beše preneo noseći je na leđima preko pola ostrva.

Fotografije se dugo nisu pojavljivale. I dalje su plivale u onim čudnim tečnostima, a mi smo željno iščekivali da se pojave.

Iako sam ja pogledom prelazio s te vreće kojom sam bio očaran na fotografije... I s fotografija na vreću kojom sam bio očaran...

Sve dok ne ugledah nešto neobično okačeno na jednom zidu u zadnjem delu podruma... Nisam mogao baš tačno da odgonetnem šta je u pitanju, jer je u prostoriji bilo mračno zbog crvenog fotografskog procesa... Ali osetio sam da tamo nečega ima...

Priđoh polako. Osetih njegov pogled na svom potiljku...

A na trenutak začuh iza sebe i njegove korake...

Kad stigoh do zida, u blizini već začuh i njegovo disanje...

Bio je to jedini trenutak kad sam ga se uplašio, premda sam vam se maločas kleo da na onom mestu nisam osećao nikakav strah.

Ali osetivši ga onako blizu sebe, i ne znajući šta visi sa onog zida, obuzela me je prilična nelagodnost.

Na taj strah uvek pomislim kada tražim decu koja su u opasnosti. To mi daje krila da ne dignem ruke dok ne uspem da ih pronađem.

A najgore od svega jeste to što sam se mnogo puta našao u takvim jazbinama gde su držali decu i u kojima sam osećao kako su zidovi upili strah klinaca zatočenih tamo.

Deca obeleže prostor tako što njihov paničan strah ostane utisnut u njega.

Žao mi je što to sećanje povezujem sa Džordžom. On mi nikada nije učinio ništa nažao i ništa u meni nije izazvao osim sreće. Nikada me ne bi povredio.

"Želiš li da znaš šta visi na tom zidu?", upita me tonom kojim je uspeo da me umiri.

Potvrdih bez reči.

Odjednom zgrabi crvenu sijalicu koja se nalazila u sredini prostorije i uperi je prema onom mestu.

Zid se osvetli i ja se nađoh pred zidom punim polaroid fotografija.

Fotografije behu grupisane dvanaest po dvanaest... Bile su razvrstane po godinama... Čini mi se da sam izbrojao da na onom zidu ima skoro četrdeset uzastopnih godina...

Na fotografijama su se u prvom planu videli muškarci i žene na raznim mestima prilikom obavljanja svakodnevnih aktivnosti... Pili su kafu, pušili, smejali se...

Da nekoliko godina ranije nisam bio video svetionike g. Martina, mislim da bi me sve to još više začudilo.

Ali kada si s deset godina već video najneobičniju zbirku fotografija propraćenih pridevima, više ništa ne može da te iznenadi.

"Ko su ti ljudi?", upitah.

"Moji biseri", osmehnu se. "Svake godine u svom životu tražio sam po dvanaest bisera. Dvanaest osoba koje nisam poznavao, ali koje bi se pojavile i obeležile moj svet do te mere da bi se moje 'ja' potpuno preokrenulo."

"'Ja' koje se preokreće?", ponovih.

"G. Martin je bio jedan biser u tvom životu", proprati priču primerom i ja mu na tome zahvalih. "To je bio dragulj koji ti je poslao život i, premda je od tada prošlo mnogo godina, ti ga i dalje čuvaš... To potvrđuje da je bio zaista vredan dragulj, jer vreme nije uspelo da oduzme ništa od njegovog sjaja niti od njegove snage."

Pogledah pažljivije onaj zid.

Ne bih mogao da vam kažem šta je tamo preovladavalo. Biseri su bili raznih boja, polova i godišta. Uživao sam posmatrajući ih...

Ne znam da li sam deset ili dvanaest minuta ćutao, potpuno zadivljen onom niskom bisera... Čudesnom niskom bisera...

Bilo je nečega na tim licima, u tim pogledima, što je zračilo energiju. Osmehnuh se.

"U njima ima energije, zar ne?"

I on se osmehnu.

"Mnogo. Troje njih su više nego biseri... Oni su one posebne energije o kojima sam ti pričao na brodu, one koje moraš da pronađeš... Duše koje se stapaju i prepliću s tvojom."

"Zaista?", bio sam oduševljen tom definicijom.

Odjednom se setih onoga što se dogodilo nakon smrti g. Martina; možda je ono bila njegova duša koja se stapala s mojom... Nisam mogao da budem siguran.

On nastavi da priča:

"S vremenom, neki biseri postanu dijamanti. Na svakih osamdeset ili devedeset bisera pojavi se jedan dijamant... Dijamant, da me bolje shvatiš, jeste jedna od onih osoba koje postanu toliko nezamenljive i važne u tvom životu đa ti se učini kao da su stvorene samo za tebe..."

Razumeo sam ga, ali mislim da je moj izraz lica pokazivao nešto sasvim suprotno. On je nastavio da mi daje primere.

"Ti dijamanti su kao tvoji rasuti."

"Rasuti...?", moja zainteresovanost je išla in crescendo.

"Da, imam teoriju o tome kako nas rasipaju."

"Koga?"

"Svakoga od nas i još četiri osobe... Raspu te po svetu kako bi s vremenom polako pronalazio ostalih četvoro. To je jedan od smisla života; pronaći rasute, a za to postoje znakovi, da se ne zbuniš."

"A kakvi su to znakovi?", upitah.

"Nešto što nas spaja, to može da bude nešto krajnje jednostavno..."

U tom trenutku pomislih na one fotografije, Džordžove i g. Martina. Možda su oni bili moji rasuti, moji dijamanti, delovi moje duše...

Nisam mu to rekao jer bi možda bilo isu više nadmeno misliti da ja s trinaest godina već imam dva od ta četiri dijamanta... Ali zato ga upitah nešto drugo.

"Šta se događa kada upoznaš ta četiri dijamanta?"

Dugo je razmišljao. Predugo za moj ukus, jer sam toliko želeo da čujem odgovor da nisam mogao da čekam.

"Ne znam... Ali siguran sam da se nešto dogodi."

Osetih da me laže, ali se ne usudih da ponovo pitam.

Vratismo se do kadica gde su se slike već pomaljale kao ulovljene ribe.

Na svim fotografijama videla se jedna žena, osim na dve. Na onoj koju sam ja napravio i na onoj na kojoj je on mene slikao.

Žena ga je gledala. On se video presečen pored nje.

Džordž je posmatrao te fotografije s toliko čežnje na licu da to nikada nisam zaboravio; nijedan drugi izraz lica dalekog sećanja nikada nije bio ni nalik tom.

"Da li je to biser?", upitah.

"Nebrušeni dijamant", osmehnu se. "Otišla je pre nekoliko godina. Još nisam imao dovoljno hrabrosti da pogledam te fotografije."

Zaćuta. Priđe bokserskoj vreći koja se nalazila na sredini prostorije i pomilova je.

"Znaš li šta se nalazi u ovoj vreći?", upita ne prestajući da je miluje.

Odmahnuh glavom.

"Delovi mojih bisera. Kad neki nestane iz mog sveta, uzmem deo njegove odeće ili neki važan predmet koji ga karakteriše i ubacim ga u vreću. Ovde ima mnogo njenih

stvari. Ponekad besno udarim u vreću, ponekad je milujem, a ponekad plešem s njom, i s drugim osobama koje su me napustile."

I poče da pleše. Setih se g. Martina i njegove lutke. Bilo je čudesno videti snagu jednog doživljaja prilikom prelaska u drugo telo.

On je plesao s tom vrećom punom obeležja i ostataka njegovih bisera, osoba koje je voleo i želeo... I ja osetih zavist; ja još nikoga nisam želeo.

Muzika koja se čula beše proizvod trenja zakačaljke od vreće s plafonom i blagog zujanja koje je stvarala crvena sijalica iz laboratorije.

Osećao sam toliku zdravu zavist prema tom čoveku s tako bogatim životom da sam morao da priđem njegovoj vreći i zaplešem zajedno s njim.

I tako smo mi tamo plesali, odvojeni onom lepom i neobičnom crvenom vrećom punom života.

Kunem vam se da sam osetio nešto toliko prijatno da više nikada nisam osetio ništa tome slično plešući. I to uz napomenu da sam pokušao da plešem sa svakom osobom prema kojoj sam osetio izvesnu privlačnost.

Ali neobičan kontakt s onom crvenom vrećom i osećaj da je njena sadržina čista energija koja prolazi kroz tebe i dopire do svih nerava tvog organizma bio je nenadmašan.

Osim toga, jagodice na Džordžovim i mojim prstima blago su se dodirivale. Šezdeset tri i trinaest godina spojeni preko jedne vreće. Razdvajalo nas je pola veka iskustva.

Da je u tom trenutku ušla policija da me traži, odmah bi ga uhapsili. Ponekad, prizori ne pomažu objašnjenju nekog osećanja ili neke stvarnosti.

Za nas, ono je bilo kao neki skupocen sedefasti nožić za otvaranje pisama inkrustriran dijamantima. U očima nekog neznanca mogao bi jedino da predstavlja običan nož ukrašen lomljenom bižuterijom.

Dugo smo plesali. Kada smo prekinuli ples, pogledah ga i zagrlih.

"Moraš da se vratiš kući. Znaš to, zar ne?", šapnu mi.

Potvrdih odsutnog pogleda, ali opirao sam se da učinim ono što je od mene tražio; imali smo još toliko toga da doživimo...

"A ona druga dva filma koja je trebalo da odgledamo, a sport kom ste hteli da me naučite i igra *'kakvi bismo bili da smo na nečijem mestu'* i ona tri dana koja bi mi promenila život?", zavapih kao adolescent s bezbroj želja.

Nasmeja se.

"Ako hoćeš, drugi film ćemo odgledati pre nego što odeš i treniraćemo neka dva sata", nastavi da traga za rešenjem. "Što se igre tiče, siguran sam da ćeš pronaći nekoga ko će te poznavati više i bolje nego ja... A ona tri dana nikada ne bi mogla da nadmaše punoću ovih deset minuta plesa. Punoću ne određuje vreme, već osećanje koje postoji u čoveku..."

Odmah zatim uze fotografiju one tajanstvene i očaravajuće žene koju smo upravo bili razvili i postavi je na svoj mozaik bisera... U godinu koja je mnogo prethodila tadašnjoj.

Potom uze moju i smesti je u aktuelnu. Bio je to njegov prvi biser u toj godini... Osetih veliku sreću.

Ja uzeh njegovu i zadržah je. Bio sam pronašao drugi dijamant, u to sam bio siguran...

I održao je reč. Iako u to nisam bio ni posumnjao.

Trenirao me je puna dva sata. Prvo me je naučio kako da pokrećem vrat.

"Sve prolazi kroz vrat...", reče mi. "Ako ga pravilno pokrećeš, ceo tvoj svet biće bolji, jer će se povezati telo i um..."

Pričao mi je o inertnosti naše ljušture, koja ne želi promene i koja se opire kad pokušamo da ostvarimo bilo šta što bi nju uzdrmalo.

"Moraš da se boriš sa sopstvenim organizmom, da ga nateraš da shvati da je sve to dobro za njega. Telo je naš najveći neprijatelj, a istovremeno naš najveći saveznik", objasni mi. "Žali se na napor, ali bol traje samo nekih 4,5 sekundi. Zapamti ovo, bol je trenutan. On je tvoj neprijatelj i tvoj saveznik."

Odjednom, nakon te zadivljujuće lekcije o telu i umu, izgovorih jednu rečenicu za koju sam mislio da je nikada u životu neću izgovoriti.

Neverovatno je kada se to dogodi, kada misliš da nešto nikada nećeš reći, obećaš to sebi, zakuneš se sebi, a onda se odjednom zatekneš kako to izgovaraš.

To je čudan i euforičan osećaj. Vrlo čudan i vrlo euforičan...

"Ja sam kepec."

Ne reče ništa. Pogleda me triput od glave do pete.

"Želiš li da to više ne budeš?", upita me.

Iznenadila me je njegova reakcija, ali me je i zadivila... Reših da mu odgovorim...

"Da, obećao sam to svojoj majci dok je još bila živa. Moji roditelji su takođe bili kepeci. Bili su ponosni na sebe, ali je moja majka, dok me još nosila u stomaku, verovala da sam ja džin. Jednoga dana sam joj rekao: *'Porašću za tebe.'* A ona je bila toliko presrećna da su joj se nakostrešile sve dlake na telu... I siguran sam da zaista i jesu...!"

Suze mi potekoše niz lice iako nisam bio ni osetio da sam zaplakao.

Njega nisu rastužile moje suze.

I dalje me je gledao krajnje ozbiljno; činilo se kao da ne saoseća s mojom tugom, ali mislim da nije želeo samo da me uteši, već da mi da večan savet.

"Na ovom svetu ne postoji ništa nemoguće, mladi Dani. Ništa. Ako želiš da rasteš, tvoje telo će rasti, jer je ono tvoj saveznik, ali da bi to uspeo, moraš onom drugom u tebi da dopustiš da živi... Duboko u sebi, uvek ćeš biti kepec. Kepec u telu džina..."

Rekao je "mladi Dani"... Shvatih da se rečenice koje je izgovorio podudaraju s onom pričom g. Martina koju nikada nisam razumeo... Oni zvukovi koje je ponavljao stalno iznova ležeći na samrti imali su isti ton i jačinu kao rečenice koje sam upravo čuo.

Bilo je to kao preklapanje nekog stranog filma. U svojim poslednjim trenucima, g. Martin je govorio nerazgovetnim jezikom kojim je Džordž izgleda vladao i prevodio ga...

"Kepec u telu džina..." Nije mi zazvučalo neobično; mislim da je to bila poslednja rečenica koju je g. Martin želeo da čujem... Učinio je da se osetim potpunim.

"A ko ste vi?", upitah ga.

Nasmeši se.

"Borac u telu kukavice..."

Ne upitah ga za razlog takve definicije.

Popesmo se na glavni nivo. To je bio kraj bežanja. Tu se završavalo moje bekstvo, nije bilo sumnje...

Dade mi novac za povratak trajektom. Ja njemu poklonih g. Martinov papir za rulet u kazinu na Kapriju. Trebalo je da igra na 12 i 21. Ne znam da li je to učinio niti da li mu se isplatilo, ali siguran sam da je vredelo bar koliko i povratna karta za trajekt.

Dok smo se rastajali, začu se ulični orkestar... Na Kapriju su se održavale svečanosti.

Spolja je dopirala jedna od onih melodija velikih praznika; unutra, mi smo se opraštali u najvećoj mogućoj tišini.

Bio je čudesan i neobičan taj zvučni kontrast. Uzdržana nostalgija iznutra i zarazna radost spolja.

Krenuh i pođoh za onom muzičkom grupom do obale. Išao sam iza njih, polako, ne žureći... Pravili su mi društvo i bili su mi potrebni da se ne bih izgubio...

Nikada ga više nisam video, premda sam nakon izvesnog vremena dobio pismo od jednog advokata u kom me je obaveštavao da je umro. Ponovo sam duboko u sebi osetio

probadanje, kao da se njegova duša uvlačila u moju. Ili sam možda ja to tako želeo da osećam.

U pismu je bila priložena ijedna cedulja s porukom koju Džordž beše napisao za mene... Pisalo je samo:

"Moj sin se nalazi unutar drugog sina... Tvoj je, ako ga želiš."

Mnogo sam plakao kad sam pročitao te redove jer sam porastao, baš kako mi je on i bio obećao... Mnogo sam porastao i pretvorio sam se u onog džina kojeg je majka i očekivala. Ali iznutra, baš kako je predvideo, i dalje sam bio isti onaj kepec...

Sećam se da sam, udaljavajući se onim brodom s Kaprija, pomislio kako se više nikada neću vratiti...

"Nikad se ne vraćaj na mesto gde si bio srećan...", glasi jedna pesma... Kakva ironija...

18. Kepec koji je odrastao

onovo sam bio na Kapriju... Trajekt uplovi u luku. Ovoga puta nije bilo vreće za udaranje, niti orkestra za kojim je moglo da se krene.

Beše prošlo dvadeset sedam godina, i sada sam ja bio neko ko traži izgubljeno dete, što više nisam bio ja.

Nisam želeo da se uzbuđujem, ali neprekidno jesam. Ponovo kročiti na to ostrvo bio je san za koji sam mislio da ga više nikad neću doživeti.

Kepec koji je odrastao... Kepec koji je odrastao...

Otac je i dalje bio potišten, našavši se na mestu nestanka, a ja sam osećao snagu povratka u mesto gde sam sebe ponovo bio pronašao.

Krenusmo pravo prema njegovoj kući. Bila je prilično udaljena od Džordžove; rekao bih da se nalazila na dijametralno suprotnoj strani.

Na ulaznim vratima dočekala nas je jedna žena, takoreći stogodišnjakinja. Tada još nisam znao da će mi ta starica nekoliko sati kasnije postaviti najbolnija pitanja o mom životu i da će mi pričati o boleru "Ako mi kažeš dođi...".

U onom trenutku bila je samo starica zabrinuta za svog nestalog unuka.

Pozdravih je skoro i ne obraćajući pažnju na nju, ali me ona ščepa za ruku isto onako snažno kao što sam bio osetio s deset i trinaest godina... Beše to ona vrsta energije koja je prolazila kroz moje prste i doticala mi dušu.

"Ako ga pronađeš...", reče mi, "pomoći ću ti da pronađeš sebe."

Nisam znao šta da joj odgovorim. Dečakov otac me odvoji od nje.

"Ne obraćajte pažnju na nju", reče mi. "Mnogo je zabrinuta za unuka."

Ali ja sam joj već bio poverovao. I znao sam da je istina ono što mi je rekla... Gledao sam je dok smo se udaljavali prema središnjem delu kuće.

Mislim da sam tada shvatio moć Kaprija; na tom ostrvu postojalo je nešto što je privlačilo moje dijamante, moju suštinu i vraćalo me kada bih se izgubio...

Maštao sam o tome da počnem da tražim Džordžovog sina koji se nalazio u drugom sinu, ali znao sam da nije trenutak za to. Sada je sve drugo bilo manje važno... Moj život, moji problemi, moja devojka...

Onaj klinac jedini je bio važan i kunem vam se da mi nije bila potrebna dodatna motivacija. Oduvek sam bio dobar u svom poslu. Jedino sam u tome i bio dobar.

"Zar vam je zaista neophodno da vidite njegovu sobu?", upita me otac.

"Moram... To je veoma važno. To je osnovno."

Moram, moram... To must mi se vratilo, kao i sećanje na nju. Gde li je ona sad...?

Sada se činilo da više ne moram da brinem o njoj, ali i dalje sam to želeo...

Oduvek sam mislio da najvažnije osobe u našim životima još nismo upoznali. A pošto ne postoje, ne brinemo da li ih je pregazio automobil, da li im je umro neko drag, da li su tužne ili da li ih je neko napustio.

Još ne postoje u našem svetu, zbog čega njihove tuge i njihove sreće nama ne pripadaju i ne dotiču nas... Sve do dana kad ih upoznamo i kada nas uvedu u svoj svet...

Sada mi je bilo jasno da se isto to dešava s osobama koje izgubimo i znamo da se više nećemo oporaviti. Kao da bi trebalo da zaboravimo šta im se događa i šta ih brine. A ja to nisam želeo da učinim; ljudi to rade da bi preživeli... Možda ja nisam želeo da preživim.

Stigosmo do dečakove sobe. Videti vrata njegove sobe bio je pravi šok. Zvao se Isan, kako je pisalo na pločici koju beše zakačio... To ime me je zaista probolo...

Kada sam ušao unutra, krv mi se sledila. Soba mu je bila puna zvezda na plafonu i crteža planeta na zidovima...

Kada sam ušao tamo, osetio sam se kao da sam ušao u kosmos.

"Isan obožava kosmos", reče otac.

Obožava kosmos. A ko ga ne obožava? Otac ugasi svetlo i pojavi se zadivljujući fluorescentni prizor.

Nalazio sam se nasred prostorije, a osećao sam se kao da sam usred kosmosa. Dlake mi se naježiše, ali ovoga puta zaista, to nije bio nikakav trik. Sve to beše previše za mene...

To što se zove Isan, što obožava kosmos... Samo je još nedostajala muzika...

A onda ugledah stari gramofon nasred prostorije. Uključih ga i on zasvira, kako i dolikuje. *The show must go on6*, ona maestralna pesma koju je komponovala grupa *Queen* da bi se suočila s bolešću njihovog vođe... Da bi mogla da nastavi dalje...

Znam da su sve to možda bile samo slučajnosti, ali meni sve to beše neverovatno, jer su te tri slučajnosti pripadale mom svetu i njenom...

A iznad svega svetu našeg deteta.

Da, mislim da se sada, dok se nalazim u onoj sobi, s ugašenim svetlima i celim onim kosmosom što se vrti oko mene, osećam dovoljno sposobnim da vam najzad pričam o našem detetu, uzroku našeg raskida...

Iako to ni samome sebi ne želim da priznam...

⁶ Engl. — The show must go on — predstava mora da se nastavi. (Prim.prev.)

19. To nije bila potraga, to je bio lov

a, znam, znam da sam vam u početku rekao da se može naći skoro petnaest razloga za naš raskid. I nisam vas lagao, ima ih, postoje...

Ali oduvek je preovlađivao jedan, uvek isti. Tokom trinaest godina naše veze, uvek je bilo prisutno dete. Upoznao sam je s dvadeset sedam godina...

Znam da bi trebalo sve da vam ispričam, ali to mi teško pada.

Ne znam tačno odakle da počnem...

Znam da se nalazim u sobi jednog dečaka nestalog na Kapriju, ali moja glava veruje da je u sobi sina koji nikada nije došao.

Hteli smo da ga nazovemo Isan. To smo odlučili ona i ja. Složili smo se takoreći bez razmišljanja. Bilo je to jednog jutra na Menorki, bili smo zajedno već tri godine i razgovarali smo o mogućnosti da imamo decu.

Razmišljali smo o imenu na obali mora, pored jednog svetionika, i odmah se setili imena Isan. Bilo je neverovatno jer smo ga izgovorili uglas.

I nakon te slučajnosti počesmo da razmišljamo kakav bi bio taj dečak.

Sećam se da je toga dana duvao neki čudan vetar na ostrvu i osećali smo kako naše misli, naše ideje i naši snovi bivaju brzo apsorbovani, odlazeći prema pučini.

Ne sećam se tačno ko je od nas dvoje smislio da bi bilo dobro da izgovorimo kakav bismo voleli da bude, kako bi nam onaj beskrajni vetar to i ostvario.

Takvi su parovi, zaljubljeni parovi. Obožavam te "parnjačke" rituale, koji su jedinstveni. Niko ne može da ti ih ukrade niti otme.

Znam da sam drugačiji, da se teško izražavam...

Ali pričati o njoj, o našem raskidu i o Isanu, sinu koga nikada nisam imao, ali o kojem smo sanjali kakav će biti, šta će voleti i u koga će se pretvoriti, to je ono što me mnogo boli...

Jer smo na onoj obali Menorke zamislili savršenu bebu. Onog Isana za koga smo mislili da će doći tokom naredne dve godine, ali... koji se nikada nije pojavio.

Ona je one noći na Menorki rekla da bi volela da obožava zvezde i planete. Da mu soba bude kao kosmos.

Bila je to samo želja razduvana vetrom na Menorki.

Da li je moguće da je vetar stigao na Kapri i da se želja pretvorila u stvarnost?

Onaj izgubljeni dečak imao je isto godina koliko i naš Isan kad smo ga stvorili u mašti.

Ne sećam se tačno koliko smo toga rekli o tom zamišljenom dečaku. Rekli smo mnogo, mnogo...

Poslednje čega se sećam jeste da bih voleo da jednoga dana ima gramofon i da poludi za onim *The show must go on*, pošto je to bila jedna od mojih omiljenih pesama.

Oduvek smo želeli da naš sin zavoli naš svet na ličnom, profesionalnom, pa čak i muzičkom planu. Da poželi da nastavi našim stopama.

Ali Isan nikada nije došao. Nikada... I to je bio naš veliki problem.

Prvo smo probali na tradicionalan način, ali ona nikako nije ostajala u drugom stanju. Ipak smo nastavili da pokušavamo još nekoliko narednih godina, ali bez ikakvog uspeha.

I, malo-pomalo, od nečeg neobičnog sve se to pretvaralo u nešto traumatično. Kako su prolazili meseci, seks nam se sve više pretvarao u obavezu koja je trebalo da nam donese bebu.

Počeli smo da eksperimentišemo, da menjamo vreme, i konačno odlučili da utvrdimo u kome je problem.

Problem... Problem za koji se činilo da ga je lako rešiti... Bilo je čak parova koji su govorili da nisu ni želeli dete...

Dok mi više nismo znali gde bi naše moglo da bude, jer ono više nije bila potraga, već lov.

Testovi su pokazali da smo oboje u redu. Rekli su nam da je sigurno u pitanju psihološki problem.

Ali ta dijagnoza, umesto da nam pomogne, samo nas je opteretila. Kako je moguće da smo fizički u redu, ali da psihički ne možemo da začnemo dete?

Možda bi, da nije bilo psihički već da je krivica bila u jednom od nas, sve bilo mnogo lakše.

Krivac, onaj neplodni, osećao bi se loše, ali bi zato onaj drugi uradio sve moguće da ga spase.

Onaj drugi ništa i ne želi toliko kao to... Ali ako oboje pate, kao što je bilo u našem slučaju, ko je nas mogao da spase?

Bile su to teške godine. Seks se pretvorio u zadatak koji je trebalo obavljati na specifičan način i nakon nekih injekcija davanih u vreme ovulacije.

Isprobali smo sve moguće metode. Prkosili svim statistikama. Ostajalo nam je sve manje mogućnosti, sve manje tretmana.

Prošli smo ih od najjednostavnijih do najkomplikovanijih. Od tradicionalnog seksa do prilaganja mog semena i njenog, ne bi li se, u laboratoriji, moji spermatozoidi i njena jajašca zavoleli.

Oni, bez nas.

Ali ni to nije vredelo.

Od petnaest mogućnosti s trima različitim metodama, bila nam je ostala još samo jedna mogućnost da uspemo.

Bilo je prošlo već skoro pet godina kako nam se seks pretvorio u nešto nepostojeće. Vreme u kojem nam je odlaženje u ambulantu i davanje spermatozoida postalo nešto uobičajeno, kao i vraćanje na isto mesto nekoliko sati kasnije da bismo dobili podatke o njihovoj pokretljivosti, kvalitetu i kvantitetu.

Za mene je sve to bilo komplikovano, a za nju naročito. Povećanje težine, napetost, intervencije za ubacivanje oplođenih jajašaca... Spisak sekundarnih pojava je beskonačan i ne mogu sve da ih nabrojim a da se ne izgubim.

U poslednjem periodu nastavili smo da praktikujemo pomenutu tehniku, ali više nismo razgovarali o tome. To je za nas postala tabu tema.

Čak i oni koji uspeju da začnu dete uz pomoć svih tih metoda nikada ne objasne šta je bilo presudno za uspeh.

Zbog svega toga osećali smo se kao retke ptice, kao par koji se bori protiv vetrenjača koje samo oni vide.

Osim toga, treba dodati još i to da meni nikada nije bila privlačna pomisao da imam dete, zamišljao sam da će se roditi kao kepec, što bi mi teško palo jer, čak i kad bi ispao normalan, znam da ovaj svet nije stvoren za niske ljude.

Za nas, sve je visoko i nedostižno.

Pretpostavljam da mislite da smo raskinuli zbog svega ovoga što sam vam ispričao. Ali moram vam reći da jesmo, i nismo.

Dogodilo se nešto što me je podstaklo da se ponovo setim g. Martina i Džordža; bio sam ih pokopao u svom sećanju... Zaboravio sam ih, bili su uspomena na mojih deset i trinaest godina, a kad sam odrastao, nestali su... Kada više nisam bio kepec, izgubio sam i njih. Ostali su s malim, unutra, zaboravljeni...

Ali kada se to dogodilo... Biseri, fotografije, ruleti, ples s lutkama i vreće, vratiše se...

Bilo je neverovatno da mi je vreme oduzelo sve to...

A dogodilo se to da su nam, nakon samo jednog propuštenog tretmana, rekli da je ona zatrudnela. Bio je to najsrećniji trenutak u našem životu. Poludeli smo. Čak smo ponovo imali seks, naš seks...

Ali izgubili smo ga u šestom mesecu... Nisu znali razlog; međutim, takve stvari se događaju i bila nam je ostala još jedna mogućnost. Lekar je smatrao da je to, iako se završilo nesrećno, dokaz da je oplodnja moguća. Odlučili smo da pokušamo još jedan, poslednji put, ali tada nam je rekao nešto što nisam mogao da prevladam. Rekao nam je da je beba koju smo izgubili bila kepec... Nisam to očekivao... Bio je to šok, nisam želeo dete kepeca.

U tom trenutku vratio sam se svom kepecu i setio se ona dva dijamanta koja sam upoznao kada sam to bio... Njihove pouke i saveti sprečili su da prestanem da rastem. Ali moj sin možda ne bi bio te sreće i možda nikada ne bi sreo bisere koji bi mu pomogli da veruje u samoga sebe...

To je za mene bilo previše... I zato sam odlučio da ne odem na poslednji tretman... Bila nam je ostala još jedna mogućnost oplodnje, ali ja nisam želeo da nastavim, jer više nisam želeo to dete, mada sam bio siguran da nam ne bi ni uspelo... Nakon četrnaest puta, procenat uspeha bio je zanemarujući.

Moje odbijanje stavilo je tačku na sve. Od tog trenutka sve je počelo da nam se ruši. Kao par, doživeli smo brodolom.

Okrenuo sam se poslu... Traganju za drugom decom...

Znate kad se ne osećate dobro u sopstvenoj koži, kad se sve oko vas kreće drugačijom brzinom, kada se ni s kim ne osećate prijatno i samo želite da ne razmišljate?

E pa, tako sam ja bio izgubljen, *što može* da shvati samo neko ko je doživeo takvo stanje kada ništa nije vredno truda i ništa nema naročitog značaja.

Ona me je napustila zato što sam tragao za tuđom decom. Onoga dana kad ste videli kako odlazi od kuće i prazni sve ladice, postavila mi je ultimatum... Ili ću tražiti naše dete ili ona odlazi. I rekao sam joj da ne želim da ga nađem...

Kada me je napustila, ponovo sam se osećao kao kepec, morao sam da krenem od nule. A to su bili Džordž i g. Martin. S njima sam bio počeo da se izgrađujem kao ličnost; bez njih bih bio uništen.

U onoj sobi drugog Isana prvi put osetih gubitak našeg sina. Videvši našu ostvarenu želju, beskrajno sam se potresao.

"Želite li sada da pročitate pismo koje je poslao otmičar?", upita me otac.

Znao sam da ponovo imam posla s onim neumoljivim *must*. Morao sam da se usredsredim na tog nestalog Isana koji je svoju porodicu ostavio neutešnu i da zaboravim onog drugog, mog Isana, zbog kojeg sam se bio udaljio od samoga sebe i koji simbolizuje sve moje strahove.

20. Budi ono što jesi ili postani ono što misle da jesi

evo me ponovo ovde, usred jedne prazne sobe, s osećanjem dvostrukog gubitka.

Moja prošlost izgubljenog deteta navela me je da sobu posmatram s velikom pažnjom. Sedoh na krevet. Otac mi dade pismo. Bilo je jedno od onih tipičnih, napisanih fontom Arial 12, bez otisaka, neutralnim stilom... Kao tolika druga koja sam pročitao...

Iako u ovom nisu tražili otkup. Samo uvažavanje i očevu javnu ispravku. Da objasni medijima da je u njegovom slučaju pogrešio.

To jeste bila novost. Nastavih da čitam. Govorio je da je osuđen na osam godina zbog pedofilije, iako protiv njega nije bilo nikakvih dokaza. To je već bilo nešto sasvim neuobičajeno; osim toga, u pismu je bilo mnogo strasti.

Pogledah oca.

"Postoji li ovaj čovek?"

Otac mi pruži njegov policijski dosije.

"Zaista niste pozvali policiju?", upitah.

"U pismu piše da će ga, ako to učinim, ubiti", odgovori skoro me i ne pogledavši u oči.

Nastavih da čitam i videh da je upozorenje izričito baš kako je otac i rekao.

U pismu je pisalo i to da će dečaka osloboditi samo ako se ispravka objavi; u protivnom će se otmičar pretvoriti u ono za šta je optužen. A žrtva tog zločina biće Isan.

Morao sam dva puta da pročitam tu pretnju. Bila je toliko zastrašujuća da sam je pročitao i treći put. Ocu ništa ne rekoh; bilo bi bolno pričati s njim o tome.

Uzeh policijski izveštaj da pogledam fotografiju pedofila. Imao je prilično normalno lice. Tu se nalazila i fotografija dečaka koji ga je optužio, i prijava.

Dečak je rekao da ga je iskoristio u školi u kojoj je optuženi radio na održavanju bazena. Beše prošlo skoro osam godina otkako se to dogodilo.

"Dečak je rekao istinu?", upitah oca tražeći njegovo mišljenje kao sudije.

On klimnu glavom ne baveći se pojedinostima.

"Po čemu možete da budete toliko sigurni?", bio sam uporan.

"Po svim onim sitnim pojedinostima koje je dečak ispričao... Po njegovom pogledu... Po njegovom strahu... I zato što su sve navedene okolnosti ukazivale na to da je sve istina i da ga je zlostavljao."

"A jeste li razmišljali o tome da svejedno napravite ispravku?", upitah.

"Ne, ne mogu to da učinim, iz poštovanja prema drugom detetu..."

"Mogu li da razgovaram s njim? Da li još živi na Kapriju?"

"Verovaćete tom otmičaru pedofilu?", upita me otac ljutito.

"Ne, ali moram da učinim makar nešto od onoga što od nas traži." Pročitah deo pisma: "Razgovarajte s Nikolasom i pitajte ga zašto je lagao..."

Otac dugo nije rekao ništa. Moja ideja mu se nimalo nije dopala.

"U redu, srediću da ga vidite. Ja ću poći s vama", dodade.

"Radije bih da odem sam", odvratih.

Nije navaljivao, bio je rasejan... Ja se obradovah, nisam želeo da tamo budu sudija i otac dok razgovaram s dečakom.

"Nabaviću vam automobil i adresu dečakovih roditelja. Poznajete li Kapri?"

Klimnuh glavom. Poznavao sam ga pomalo. Izađosmo iz sobe. Htedoh da zatvorim vrata za sobom, ali me otac spreči u tome, želeo je da dečak zatekne otvorena vrata kada se

vrati. Te pojedinosti me dirnuše. Vratih mu pismo.

"Jeste li pročitali da za dva sata ističe rok koji je tražio za javnu ispravku?", upita me plašeći se posledica.

"Znam. Znam..."

Uđoh u automobil, ukucah adresu u GPS, dodirnuh svoje prstenje i krenuh u potragu za onim drugim dečakom koji je zasigurno isto tako bio izgubljen.

Otac me je gledao s kućne kapije, mogao sam da osetim njegov strah, sto hiljada puta veći od straha dečaka kojem treba da izvade krajnike... A osetih i babu i njenu energiju s jednog udaljenog prozora.

Morao sam da razgovaram s onim adolescentom koji je znao sve odgovore, znajući da će, ako nije lagao, život jednog dečaka biti u opasnosti.

Osetih veliku odgovornost i strah. Dva sata je isuviše malo vremena da se prizna jedna laž koja je osam godina u njemu bila urezana. Osim toga, ta laž će sada sigurno biti prekrivena mnogim drugim.

U toku puta pomislih da je nazovem, da joj kažem da sam pronašao dečaka koga smo stvorili u jednom dahu, ali znao sam da ne treba...

Takođe shvatih da prvi put u životu nisam pregledao noćni stočić otetog dečaka...

Prestadoh da razmišljam o sebi i ponovo se usredsredih na slučaj. Ti trenuci bili su puni uzbuđenja, sve je podsećalo na neku igru, igru slagalice... Morao sam brzo da smislim neku taktiku koja će delovati pre nego što prođe onih sto dvadeset minuta koliko beše ostalo do isteka ultimatuma... Jer bi onda moglo da se dogodi ono što nikako nisam želeo da se dogodi...

Odjednom mi nešto pade na pamet... Bilo je čudno, ali moglo je da uspe. Pozvah sudiju.

"Neka me dečak sačeka ispred kuće, moramo da odemo na jedno mesto."

Kamo sreće da ispadne dobra ideja ono što mi se vrzmalo po glavi. Kamo sreće...

Ubrzah znajući da igram samo na jednu kartu... Možda je to bila igra u kojoj sam uživao, bezgranična strast o kojoj je govorio g. Martin...

Nadao sam se da će mi ovoga puta uspeti... Ubrzah još više...

21. Sin u drugom sinu

okupih Nikolasa ispred druge bele kuće. Nije mu bilo više od petnaest godina, mora da je imao sedam kada su ga silovali.

Pogleda me ćuteći. Uđe u automobil preko volje. Možda se Isan isto tako osećao. Osetih se pomalo kao otmičar.

Sede na mesto suvozača, ali i dalje nije ništa govorio. Ni ja njemu ne rekoh ništa. Bio je plavokos, prilično zgodan i visok dečak. Gledao me je krišom.

Krenuh u pravcu odredišta koje mi je bilo na pameti. Bilo mi je potrebno mesto koje njemu nije poznato, što dalje od njegovih roditelja i njihove moći... Bio sam siguran da znam jedno savršeno...

Osim toga, znao sam da će, ako je lagao, poželeti to da mi kaže, osećao sam to u njegovoj energiji. Ali jedno je bila njegova želja, a nešto sasvim drugo njegov instinkt... Nije lako ići protiv sopstvenog tela...

Nastavismo da ćutimo... Osećao sam kako vreme prolazi... Razmišljao sam o Isanu. Želeo sam da moja ideja uspe...

Konačno stigosmo do svetionika na Kapriju, g. Martinovog sina ljubimca... Izađosmo iz automobila, dečak me je pratio na priličnoj udaljenosti... Priđoh svetioniku; ulazna vrata nisu bila zatvorena.

Uđoh i izvadih najdragoceniji meni poznat imetak, crvenu vreću, Džordžovo dete. Nije me prevario: "*Moj sin je u drugom sinu.*" Ne znam kako je saznao da je onaj svetionik g. Martinov sin, ali nisam se nimalo iznenadio.

"Ova vreća je pripadala jednom mom velikom prijatelju", rekoh dečaku. "Jednom prilikom mi je objasnio da ona služi za razne stvari, ali prvenstveno te čini hrabrijim i oslobađa te sveg besa.

U životu sam upoznao dve posebne osobe i mislim da su one morale da postanu deo mog života kako bismo se ti i ja jednoga dana našli ovde.

Ponekad, svet izgleda veoma komplikovan, kao slagalice koje ne razumeš sve dok se ne pojavi poslednji delić...

Slušaj me, Nikolase, moram da pronađem tog Isana...

Nisam ga upoznao, ali mislim da sam ga pre izvesnog vremena stvorio na jednoj obali zajedno s jednom ženom koju sam izgubio pre nekoliko sati... I povratiću je samo uz pomoć saveta koji će mi dati jedna stogodišnja starica koja želi da ponovo vidi svog unuka...

Neću te ništa pitati. Nema ispitivanja niti kažnjavanja. Samo ću te zamoliti da što jače udariš ovu vreću."

Klinac ne reče ništa, apsolutno ništa.

Okačih vreću na vrata svetionika. Dva magična bića zajedno... Trebalo je samo da sačekam da magija pokaže svoju moć...

Dečak me pogleda nekoliko puta. Činilo se da me neće poslušati.

Međutim, naposletku krenu prema vreći.

Primetih kako razmišlja, kako traži svoj bes, svoje strahove, svoje probleme... A onda je krenuo da udara.

U početku blago, potom sve jače i jače.

Znam da je sa svakim udarcem taj klinac osećao isto ono što i ja nekoliko godina ranije na onom brodu. Sigurno je osećao kako ona vreća upija sav njegov bes i kako ga smiruje.

Slika vreće, svetionika i zalazak sunca na Kapriju beše zadivljujuća. Gledao sam ga

dok je on bez prestanka nizao udarce propraćene kricima olakšanja.

Vreme je prolazilo, dečak je nastavljao da se bori protiv samoga sebe, a ja sam ga samo posmatrao.

Znao sam da će one tri stvari iz njega izvući istinu.

Naposletku se srušio.

Plakao je, mnogo je plakao... Mrmljao je i jecao priljubljen uz vreću; činilo se kao da pleše s njom.

Osetih kako je laž u njemu bila godinama urezana. Nije se dobro osećao dok je lagao i sada je iz njega izlazio sav njegov bol.

Na kraju ga zagrlih. Razumeo sam ga. Na neki način, i ja sam se osećao isto kao on. Obojica smo bili izgubljeni, bežeći od sopstvene istine.

Nisam želeo da saznam više ništa, nije mi bilo potrebno da otkrijem razloge koji su ga dotle doveli... Pokazao sam mu mnogo ljubavi...

Pozvah oca kako bi dao izjavu za novine. Znao sam da će onaj čovek, koji je držao Isana zatvorenog, automatski osloboditi taoca bez ijedne povrede. Bio sam siguran da će ispuniti datu reč.

Sada je još samo trebalo biti hrabar, i zato sam morao da razgovaram s mojim trećim biserom, mojim trećim dijamantom, mojom trećom energijom, mojim trećim rasutim delom...

Ona stogodišnjakinja koja će uneti svetlost u moj život...

22. Dođi... i dolazim

utradan ujutru, Isan je spavao u svom krevetu, a ja sam stajao pored stogodišnje žene u jednom dvorištu, nedaleko od stabala dugovečnih skoro kao ona...

I baš tu, na tom travnjaku i pod nebom Kaprija prekrivenim oblacima, ona me je upitala ono što sam vam već ispričao:

"Zar ne bi voleo da budeš srećan u svim vidovima života...? Da ne moraš da prihvataš ono što ti ne odgovara...? Da osećaš da ti upravljaš svojim životom umesto da se samo vozikaš prikačen u nekom tamo vagonu 23...? Želiš li ili ne želiš da upravljaš svojim životom? Želiš li ili ne želiš da budeš gospodar svih svojih trenutaka? Želiš li?"

Ja sam potvrđivao, oduševljen, očekujući da mi pokaže put ka mom novom svetu.

Bio sam sišao s onog bicikla na kojem sam godinama okretao pedale i imao samo dva bisera, posao koji mi je značio sve u životu i vezu koja se prekinula zato što nisam želeo kepeca.

Mislim da ona žena, predivna u mojim očima, nije znala koliko su mi njeni saveti bili potrebni.

U tom trenutku mog života, bez onoga što je trebalo da mi kaže, imao sam snage da živim samo još koju godinu. Nikada ne bih doživeo Džordžove ili g. Martinove godine.

To beše još jedan razlog zbog kojeg sam im se divio. Mislim da bi se trebalo diviti svakoj osobi koja doživi šezdeset godina. Živeti toliko godina već je jedan vid hrabrosti.

Oduvek sam se pitao, ako je tako lako izaći iz igre, zašto se onda igramo?

Imao sam utisak da ona starica čita moje misli, ili su to možda odavale njene oči koje su me posmatrale s onolikom pažnjom...

Znao sam da u njoj ima mnogo mudrosti, a najbolje je bilo to što je želela da je podeli sa mnom.

"Ovo što ću ti reći...", poče izuzetno tihim glasom, morao sam skroz da joj se približim. "Ovo što ću ti reći koristiće ti samo ako to shvatiš kao putokaz u svom životu. Ako to izmešaš s drugim filozofijama ili principima, nećeš postići ništa."

Klimnuh glavom poslušno.

"Postoje samo dva koncepta", podiže malo ton, ali ja više nisam želeo da se odvojim od nje. "Na prvom mestu, upamti nešto vrlo jednostavno: uvek više vredi da voliš nego da vole tebe. Ljubav pokreće i zaustavlja svet. Kad tebe voli neko koga ti ne voliš, to te umrtvljuje."

Napravi kraću pauzu, dok je na Kapriju svitalo. Nisam ni pokušao to da prihvatim. Celog života sam puštao da me vole, i možda mi to nije bilo dovoljno.

"Drugo, i još važnije za napredovanje u životu jeste da shvatiš da svi mi, odmalena, celog života odgovaramo na pitanje 'šta mi se sviđa'.

Šta mi se sviđa od hrane, odeće, igara, studija, poslova, prijateljstava, ljubavi, seksa...

A to 'šta mi se sviđa' određuje naš svet. Stvara nam utisak da je, ako nam se nešto sviđa, to pokazatelj našeg pravca ili želje, a treba da znaš da nije tako.

Ono što nam se sviđa nije naš put, kao ni ono što nam se ne sviđa. Ponekad pravac može da bude u onome što u nama izaziva ravnodušnost, u onome što nas niti uzbuđuje niti nam je odbojno.

Shvati to... Moraš da veruješ u sebe, a ne u ono što misliš da ti se sviđa... Put ne obeležava ono što se tebi sviđa, već ga obeležavaš ti..."

Nakon toga ponovo me zagrli i uputi se prema kući, pevušeći "Ako mi kažeš dođi, ostaviću sve... samo mi kaži da dođem." Usput je pripalila cigaretu i kunem vam se da me je

podsetila na onu ženu iz kazina koju je voleo g. Martin... Ličila je na nju... Izdaleka i izbliza... Možda je to bila ona...

Znao sam da će njena dva saveta obeležiti moje naredne godine; mada nisam žurio da ih sprovedem u delo. Pre toga, želeo sam da posmatram onaj oblačan osvit zore na Kapriju i da polako odlučujem o svom pravcu, svom putu, svojoj stazi...

Primetih da me s kućnog prozora posmatra Isan. Okrenuh se i mahnuh mu; on mi uzvrati pozdrav.

U tom trenutku sam shvatio da bih voleo da imam svog Isana. Voleti... Mnogo ću ga voleti, možda više nego što je mene ikada iko voleo...

Osim toga, više mi nije bilo važno kakav će biti, niti koliko će biti visok, niti na koga će me podsetiti kad ga budem video... Beše svejedno šta mi se sviđa, a šta mi se ne sviđa... Nije mi bilo važno šta će ljudi da misle...

Dohvatih mobilni telefon i napisah joj poruku:

"Želim da imam Isana... Ne mogu da živim bez tebe i bez njega..."

Sačekah odgovor.

Čekao sam skoro dva minuta. Zvuk primljene poruke poklopi se sa svanućem; beše to njegova muzika.

Odgovorila je:

"Naravno da možeš..."

Osmehnuh se. Vratila se našim pravilima, na kraju bekstva.

Možda je taj trenutak bio kraj bežanja, a ne onaj za koji sam mnogo godina ranije mislio da jeste, kada sam odlazio s Kaprija.

Nasmeših se i napisah priželjkivani odgovor...

"Naravno da mogu, ali ne želim... Zašto ne dođeš na Kapri, moraš da upoznaš Isana koga smo stvorili u jednom dahu, omiljeni svetionik jednog čoveka koji je voleo žene što pokreću rulet i lutke što osvajaju srca, kameno podzemlje u kojem se otkrivaju biseri i dijamanti i prave vreće od komadića života, kao i jednu neverovatnu sto- godišnjakinju koja kaže 'Ako mi kažeš dođi, ostaviću sve... samo mi kaži da dođem'."

Ovoga puta, odgovor stiže gotovo istovremeno s mojom porukom. I osetih vetar Menorke na licu upravo u trenutku kad zvuk poruke osvetli ekran poput blagog uzdaha...

"Dođi... I dolazim."

Moj život ponovo nastavi da teče... Polako, uradih dve stvari koje sam već odavno želeo da uradim. Stavih očev prsten na prst, a potom odmah uzeh srebrni svetionik, deo s monoklom stavih na levo oko i ugledah one oblake kako prolaze nebom, na kom se sunce još ne beše pojavilo. A tada ono *mi* s kažiprsta zablista punim sjajem.

Ponovo sam to bio ja, svet se ponovo beše pokrenuo...

KRAJ

Beleška o piscu

lbert Espinosa rođenje 1973. u Barseloni. Glumac je, režiser, filmski i pozorišni scenarista i hemijski inženjer.

Kada je imao svega 13 godina, dijagnostifikovan mu je tumor kostiju, zbog čega su morali da mu amputiraju levu nogu. Kada im je saopšteno da njihov sin boluje od opake bolesti i da mu je ostalo ne više od godinu dana života, Albertovi roditelji su krenuli sa svojim detetom poslednji put na letovanje, ali nisu daleko stigli - na pola puta ka aerodromu odlučili su da se vrate i da se bore. Deset godina nakon toga, nakon metastaza na plućima i jetri, zbog čega su mu odstranjeni delovi tih organa, i 83 ciklusa hemoterapije, lekari su objavili da je bolest konačno pobeđena! Espinosa je tada izjavio da nije najtužnije umreti, već ne znati kako živeti. O tome šta je sve preživeo za tih deset godina u bolnici i istrajnoj borbi za život, pisao je u knjizi *El mundo amarillo*, prema kojoj je snimljena i televizijska serija.

Prvi roman koji je objavio bio je *Todo lo que podriamos haber sido tu y yo si no fueramos tu y yo* ("Sve što smo mogli biti ti i ja da nismo bili ti i ja", Mladinska knjiga 2012). Nakon uspeha ovog romana piše i roman *Si tu me dices ven lo dejo todo...pero dime ven* ("Ako mi kažeš *dođi*, učiniću sve... samo mi kaži da dođem", Mladinska knjiga 2013).

Svi njegovi romani lepo su primljeni kod čitalaca širom sveta, a u Španiji su među najprodavanijim naslovima. Likovi u njegovim romanima su životni, uvek pod imperativom da život mora da ima smisla. Ako ga nema, valja pretražiti svet kako bi se smisao pronašao. Ništa drugo ne sme da bude bitnije od toga.

